

SZÉKASZÓ

2012. augusztus

KARCFALVI-CSÍKJENŐFALVI KISÚJSÁG

GYERMEKKORI EMLÉKEIM NAGYBOLDOGASSZONY NAPJÁHOZ IS FÜZŐDNEK

Gyerekkoromban mindig rácsodálkoztam a karcfalvi feljáró kanyarjában levő kő Szent Anna kőszoborra. Csodálatos alkotás, sok száz éve öröködik e helyen, mennyi mindent megélt ott, milyen sok

embert látott az idők folyamán és fel- és

lemenni a templomból. Minden szobornak sajátos élete van, ennek is, de Istennek hála megmaradt épen, sok századot átélve, átvészelve.

Az idősebbek talán még ismerik ezt a fogalmat, hogy „Templom Márja”. Ujabbán nem hallottam ezt a kifejezést, pedig hajdanán nagy hordereje és egyben varázserjeje is volt ennek a kifejezésnek. Arról szól ez az egész, hogy azt az oldalt ahol most a ravatalozó fekszik ki egészen a dombtető pereméig, a két temető közti részt így nevezték. A Madicsa felé vezető út egészen a temető alatt haladt el, így az egész oldal menedékes lejtő volt, nagyon is alkalmas terepet biztosítva a gyermekek számára a téli sportok gyakorlására. Téli délutánon ott játszott, sportolt Jenőfalva és Karcfalva szinte minden gyereke, pirosposztag gyerekek kacajától és játékától volt hangos az egész környék. Lehetett ott sízni külön pályán a szélén, szánkózni jól kiverett nyomokon, melyeket időnként meg is locsoltak, ezáltal jegessé válva, ahol kegyetlenül siklott le a szánkó, de voltak akik un.” vezérlős korcsolyával” jelentek meg a pályán. Ezek alacsony felépítésű, két személyt biztonságosan szállító, jól irányítható kis szánkók voltak. Egyetlen veszélye volt csupán, ha megbotlott az eleje, kecskebukát vetett

a rajta ülő díszes társaság.

Jól emlékszem, hogy a hittanórák mindig a templom sekrestyéjében voltak megtartva, hetente két alkalommal délután 2,3 és 4 órától. Ambrus József papbácsi élményszerű hittanórákat tartott nekünk. Többek között már akkor megtanította nekünk hetedikeseknek a félköríves, csúcsíves és a barokk építészeti stílusokat.

Nagyboldogasszony napján a szentmise szónoka GÁBOR ZOLTÁN plébános, szentszéki tanácsos, aki 1947. október 30.-án született Jenőfalván. Elemi iskoláit szülőfalujában és Karcfalván végezte, majd a gyulafehérvári kántorképző középiskolában érettségizett. Tanulmányait a helyi Hittudományi és Papnevelő Főiskolán fejezte be. 1970-ben diakónussá, 1971 április 18.-án pedig Márton Áron püspök Gyulafehérváron a Székesegyházban pappá szentelte.

Első miséjét 1971. június 27.-én, Szent László napján szülőfalujában tartotta, majd egy rövid pihenő után Gyergyószárhegyen kezdte szolgálatát, egészen 1973-ig. További szolgálati állomásai: 1973-1975 Székelyudvarhely, 1975-1979 Zágon, majd 1979-2005 között 26 évig a háromszéki Altorján katolikus híveinek lelki gondozását végezte. E hosszú idő alatt hatékonyan kapcsolódott be az egyházközösség szellemi és gazdasági életének fellendítésébe. 2005-től Szépvízen plébános.

Az egyházközösségünkben is időnként tevékenykedő, és szüleit gyakran meglátogató plébánost Nagyboldogasszony ünnepén szeretettel köszöntjük körünkben.

Déli egy óra körül hazaengedtek az iskolából, otthon ebédelt a gyerek, utána téli időben irány a „Templom Márja”. Akiknek 4 órától kezdődött a hittanóra azok is már kettőkor ott voltak a hegyoldalon. Ambrus papbácsi mikor elengedett egy osztályt, kijött a templom elé, onnan egyet kurjantott és vonult be a soron következő csoport hittanórára. Hittanórán néha botrány tört ki, mert a korcsolyákról,(akkor gilicsnek mondták) kezdett leolvadni a hó, tócsa keletkezett a padlón, nem is kicsi, ilyenkor a papbácsi a sarokban lévő pálcával kergette ki a korcsolyákkal bemerészkedőket. Kint a drótokat le kellett szedni a gilicsről és

vissza kellett jönni a hittanórára.

Nagyboldogasszony búcsúja mindig nagy jelentőséggel bírt az akkori gyermekek szemében. A templomi ünnepség után minden gyerek a piactérre vonult, mely a karcfalvi iskolával szemben volt a park helyén. Az árusok rigmusban kínálták portékáikat. Pl. megjött a Laji a nyárádszeredai, hozott simlábdat. Nagy élmény volt ott bolyongani és nézelődni

ebben a nagy forgatagban, gyorsan elszaladt a délután. Egyik unokatestvérem dicsekedett, hogy ő Boldogasszonyra 25 lejt és egy szájharmonikát kapott ajándékba, bizony megcsodáltuk őt, mert 25 lejt jó pénz volt akkor.

Gyönyörű emlékként őrzöm gyerekkoromból azt amikor az egyik rokon férfi befejezte a rozs elvetését és beleboronálta, aztán felpakolt a szekérré minden

szerszámot, hazaindulás előtt még elégedetten végigtekintett a megművelt földön, keresztet vetett magára és így szól: Édes Mármám, segíts meg, adj termést! Őseink hite és Nagyboldogasszonyba vetett reménye ma is vissza cseng bennem.

**Gábor Zoltán,
plébános**

TÉGED DÍCSÉR AZ ÉG

*Téged dicsér az ég, és Téged áld a föld,
Néked hoz virágot a róna és a völgy,
Hófehér Mária, szeplőtlen Anya,
Égi tisztaságnak, tündöklő csillaga.*

*Te ragyogsz le miránk a nap sugarában,
Megmentesz kísértés nehéz viharában.
Mutatván minékünk útjait az égnek,
Örök példája a tiszta fehérségnek.*

*A fehér virágok feléd hajladoznak,
Az égi magasok Neked harmatoznak.
Mert a föld kerekén egyetlenegy voltál,
Ki égi parancsra, szűzen fogantattál.*

A MUNKÁLATOKKAL A TERVEZETT ÜTEMBEN HALADNAK

- Beszélgetés Csiby G. Attila építésvezető mérnökkel -

- Április elején fogtak hozzá a templom komplex és nagyméretű javításához. Milyen stádiumban vannak most a munkálatokkal?

-A tervezettnek megfelelően haladunk, de egy ilyen nagyméretű munkánál mindig előfordul meglepetés, amelyre nem lehet számítani. Így volt ez, amikor a templom tetőszerkezetét megbontva, több szarufát és gerendát kellett kicserélni, a madárürüléket és egyéb kacatot eltakarítani. Főleg a Szentély fölötti tetőszerkezet okozott gondot, ezt újra kellett tervezni és kivi-

gyakorlatilag szinte minden nap találunk valami érdekességet.

- A torony körül valóságos „állványerdőt” láthatunk. Milyen munkálatokat kell ott elvégezni?

- Egy ilyen nagyméretű és teljes felújítást alpinista módszerekkel nem lehet elvégezni. Ezért van szükség egy stabil állványzat összeállítására. Eddig a torony falait javítottuk ki, a tető jó állapotban van, a pléhfelelet lebontottuk, helyette új, speciális lemezt teszünk. A gömb és a nagyméretű kereszt rézből van, ezeket megtisztításuk után vissza-

helyezzük.

A tornyot a mai követelményeknek megfelelő villámhárítóval és riasztóval látjuk el. Érdekesség, hogy a gömb belsejében a vártnál ellentétben nem találunk semmi

bizonyítékot az előző építésekre és javításokra vonatkozóan. A gömbön

azonban lövésnyomok láthatóak, és valószínű, valamelyik világháború idejéből származnak.

- Mi a helyzet a gyölkölyös tetőzetének javításával?

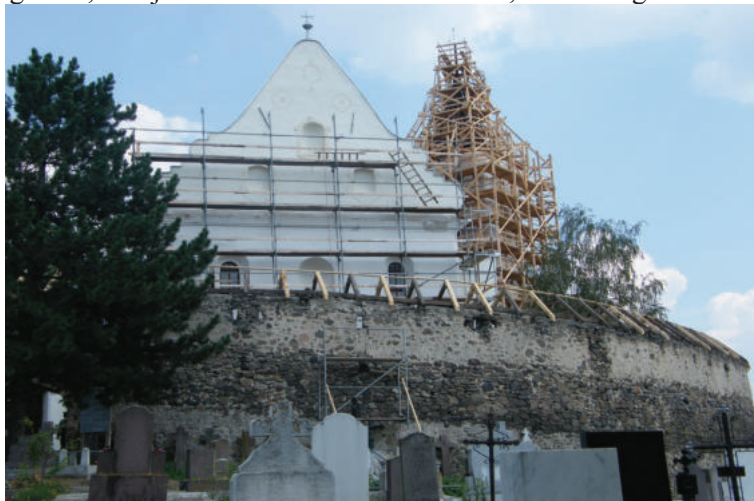
- Azt is párhuzamosan végezzük a többi munkával. A cserepeket, amint távolról is látható, egész körben leszedtük, a szarufákat több helyen kijavítottuk, szükség esetén kicseréltük, a cserepeket megtisztítjuk, majd következik az újrafödés.

Tudják-e tartani a decemberi határidőt a javítási munkák befejezésére? Mi a helyzet az eddigi kifizetésekkel?

- Minden reményünk megvan, hogy igen, hisz naponta közel 50 szakemberrel és segédmunkással dolgozunk, akik fegyelmezettek és jó minőségi munkát végeznek. Vaszi Imre építőmester a mindenes, a rajzok kiváló ismerője és hozzáértője.

A második kérdésre válaszolva elmondhatom, hogy ez idáig nem volt gond, a minisztérium az elvégzett munkák függvényében átutalta az összegeket. Reméljük, hogy ez a továbbiakban is így történik, azonban a jelenlegi zűrés politikai helyzetben Damoklesz-kardja ránk is bármikor lesújthat.

telezni, de a könnyező gomba jelei is megmutatkoztak, amelynek terjedését vegyszeres kezeléssel próbáltuk megállítani. A tetőszerkezet erősítése után a lécezés és föliázás megtörtént, jelenleg az egész templom új cseréppel van befödve és a külső falak rendbetételével is végeztünk.

- És a templom belseje?

- A teljes padlózat felszedése után a régészek ásásokat végeztek, több kriptát tártak fel. Ezeket tanulmányozásuk után visszatöltöttük, a padlózat földjét elegyengettük, hogy a belső állványokat is összeszerelhessek. A Szentély jelenleg feltárás alatt van, a falakon és a mennyezetén freskók találhatóak, amelyeket szakemberek tanulmányoznak. A templomhajó falai is okozhatnak meglepetést, hisz a régi festést le kell kaparni és a falakat, mennyezetet újrafesteni. A hajó északi falán találtunk egy érdekes feliratot, amely 1796-98-as időből származik, az akkori bővítés idejéből. Különböző hasonló meglepetések minden bizonnyal még lesznek,

Köszönjük a részletes tájékoztatást és további balesetmentes napokat kívánunk munkásaiknak.

Kérdeztett: Németh Szilveszter

VISSZAPILLANTÁS A TEMPLOM EGYKORI ÚJJÁÉPÍTÉSÉRE
Részlet Szabó Miklós-Jakab Sámuel Mesél a múlt című Falutörténetből.
Mentor kiadó, 2001

„Az egyházmegye plébánosait és az egyházi tanácsot egyaránt próbára tette a templom újjáépítése (akár csak napjainkban - szerk. megj.), mely elkezdődött már a XVIII. század első felében. A források 1749-ben beszélnek először a „Templom körül való” építkezésekről karcfalvi Borsos Miklós megyebíró idejében. Folytatódtak a munkálatok a jenőfalvi Kosza József főmegyebíró idejében (1765-1782) is, amikor átrendezték a „templomi állóhelyek” rendjét, hogy a gyóntató szék mindenki által látható helyre kerüljön, és amikor több széket helyeztek el a templomban, hogy több ülőhely legyen ott.

A templom több évtizedig tartó újjáépítésére azonban Németh József plébános (1790-1802) és Betze Mátyás plébános (1802-1826), illetve a jenőfalvi Karda József főmegyebíró idején (1793-1811) került sor. Az előkészítő munkálatok (cserép- és téglavetés, mészégetés, vas, lécszeg stb. beszerzése) beindult már 1794-ben. Ekkor az egyházmegyének 2963 forint tőkepénze volt, mely 174 katonaló, illetve 84 ökör árának felelt

meg. 1797-ben a kőművesek már javában dolgoztak a falakon, az oltáron, az ablakoknál. 1801-ben „Dér Barnabás pictor” a nagyoltár átfestésén dolgo-

zott, de 1808-ban sem készült el azzal. Végül is, 1810-ben fejezte be a rábizott munkát, és a „prédikáló szék”, a „Nagy Oltár” és a „lateralis oltár” átfestésének feladatát.

Így zárult tulajdonképpen Nagyboldogasszonytemplomának újjáépítése, midőn az alapvetően barokk külsőt kapott, bár – a szakemberek úgy tartják – a szentély, a

sekrestyeajtó stb. megőrizte gótikus jellegét. A templom tornyának újjáépítésére ekkor még nem kerülhetett sor.

.....

 Az építkezések azonban kimerítették az egyházmegye pénzforrását. Ideiglenesen felfüggesztették még a kölcsönpénztár működését is. Az 1820-1830-as években azonban sikerült újra kamatoztatható tőkepénzt összegyűjteni, és működtetni azt. (...) Emellett az egyházmegye és tanácsa erőfeszítéseit az vette igénybe, hogy 1863 szeptember 3.-án Nagyboldogasszony templomának tornya - talán villámcsapás miatt - leégett, és a harangszék, valamint a harangok leestek és összetörték. Az egyházmegye haladéktalanul a templom segélyezése mellett foglalt állást. 1400 forintot ajánlott fel a károk elhárítására, s új harangok öntésére, melyet Segesváron vállaltak fel a szakemberek.”

(Szócs L.)

A mostani javítások alatt a templom belső északi falán feltárt szöveg valahogy így olvasható:

**MÉLTÓSÁGOS GRÓF BATTHYÁNY IGNÁTZ ERDÉLYI PÜSPÖK ÚR ŐEXCELLENCIÁJÁNAK
 KEGYELMES PARANCSOLATJÁBÓL NÉHAI DÁNFAI M. K. C. BODOR ISTVÁN
 HAGYOMÁNYÁBÓL FÓTISZTELENDŐ NÉMETHI JÓZSEF NAGYBOLDOGASSZONYI
 PLÉBÁNOS FELCSÍKI FŐSPERES ÉS FEHÉRVÁRI KANONOK VIGYÁZÓ IGAZGATÁSÁVAL.
 JENŐFALVI IDŐS KARDA JÓZSEF FŐKURÁTORNAK SZORGALMATOSSÁGÁVAL ÚJ
 FORMÁRA VÉTETETT ÉS MEGNAGYÍTTATOTT. 1796, '97 ÉS '98. ESZTENDŐKBEN.**

RÉGI KALENDÁRIUMOKBÓL TALLÓZVA

(Szólások, mondások)

Azt mondta a vak koldus, szeretném látni = valaki nagyzolásának, hetykélkedésének a csúfolása.

*

Felkapott a kocsira = elbizta magát, önhitté vált.

*

Koldustól ne várj tarisznyát = az egyetlen holmiját senki sem adja oda másnak.

*

Se korongja, se sara = nincsenek

meg valaminek az elvégzéséhez szükséges eszközei.

*

Foháskodik, mint a kovácsfújtató = nagyot sóhajt.

*

Pofásodik, mint a kölyökgolya = egyre soványabb lesz (az arca).

*

Lóháton jár a kedve = szeszélyes, ritkán van jókedve.

*

Piros, mint a lisztes zacskó = nagyon sápadt.

*

Nyergeli a küszöböt = dologtalanul tölti az időt, csak trécsel (nő).

*

Tud hozzá, mint kocsis az orgonához = egyáltalán nem ért hozzá

*

Hamisan koldul = nem mond igazat, rá akar szedni valakit.

XIII. NAGYBOLDOGASSZONY NAPOK

AUGUSZTUS 13., HÉTFŐ

18:00 – A felcsíki jégkorongbajnokság kezdete (műjégpálya)

AUGUSZTUS 14., KEDD

10:00 – Minifoci-bajnokság (futballpálya)

17:00 – Nagypályás futballmérkőzés: „Dánfalvi öregfiúk - Karcfalvi öregfiúk” (futballpálya)

19:00 – A felcsíki jégkorongbajnokság folytatása (műjégpálya)

21:00 – Korcsolyázó fúvószenekar

21:30 – Jégdiszko (műjégpálya)

AUGUSZTUS 15., SZERDA

10:30 – Dísztanácsülés (polgármesteri hivatal)

11:30 – Macalik Ernő fotókiállításának ünnepélyes megnyitója (régí tanácsépület)

12:30 – Ünnepi szentmise (kápolna-ravatalozó és környéke)

**17:30 – Ferencz Erzsébet és Oláh Katalin festőművészek kiállításának ünnepélyes megnyitója
(kultúrotthon díszterme)**

18:00 – Ünnepi gálaműsor (piactér)

Fellépők:

- karcfalvi és jenőfalvi gyerek-fúvószenekar
 - helyi gyerek-néptáncsoport
 - helyi ifjúsági-néptáncsoport
 - helyi moderntáncsoport
- Reménysugár Nyugdíjasklub kórusa

20:00 – A Gruppen-Hecc kabarétársulat előadása

21:00 – Utcabál, zenél Gidró Zsolt és zenekara

Foto: Ádám Gyula

www.karcfalva.ro

Szervezők: Karcfalva Község Helyi Tanácsa, Csörgő Fiatalok Szervezete, Csik Terület Ifjúsági Tanácsa (CSTIT)

Támogatók: Harghita Megye Tanácsa, Karcfalva Község Helyi Tanácsa, Departamentul pentru Relații Interetnice, Karcfalvi "Larix" Közbirtokosság, Jenőfalvi "Tercs" Közbirtokosság

NÉHÁNY TUDNIVALÓ A KÖZSÉG ÉLETÉBŐL

Bizonyára nem felelték még el a kedves községlakók, hogy ez év június 10-én voltak a helyhatósági választások. Ennek kimenetele ismert, hisz mind helyi, mind pedig megyei szinten Önöknek, szavazópolgároknak köszönhető az eredmény. A választások részvételi aránya az előzőhöz képest magasabb, így látszik, hogy Karcfalva és Jenőfalva lakosságának nagy részét érdekelte, hogy ki kerül a község élére, milyen csapat fog dönteni a két település sorsáról.

Országos viszonylatban egy eléggé agresszív és lejárató kampányon vagyunk túl, de elmondhatjuk, hogy községünkben civilizáltan folyt le ez az időszak, köszönhető ez a vetélytársak jó hozzáállásának is. A kampány lezárult, de az igazi nehéz idők ezután következnek, hisz a bizalmat kapott négy év hosszú idő. A Székaszó előző lapszámaiban igyekeztünk tájékoztatást nyújtani a Helyi tanács tevékenységéről, jövőbeli terveinkről, most mégis fontosnak tartjuk, hogy felhívjuk a lakosság figyelmét néhány dologra.

A 322d nevű intézkedés révén felújítandó községi utak (Köves utca, Vízik utcája, Oltmelyéke, Kozmák utcája) vonalán a víz-, és csatornahálózatokra való rácsatlakozást még nem sikerült elindítanunk, de ez a közeljövőben elkezdődik a Harváz Rt.-vel és a Karcfalvi Larix közbirtokossággal együttműködve. Igyekeznünk kell, hisz hamarosan megkezdődik a fent említett útszakaszok felújítása, majd a jövő évben az aszfaltozása.

Amint azt bizonyára látják, javában folynak a jenőfalvi óvoda felújítási munkálatai. Az új iskolai tanévtől kezdődően

remélhetőleg napközi otthonként fogjuk működtetni.

Kisebb vita alakult ki a jenőfalvi iskola körül, rossz nyelvek az intézmény bezárásáról beszélnek, pedig szó sincs erről. Sőt. A jenőfalvi „Teres” közbirtokossággal közösen az idén bevezetjük a központi fűtést, amit a szomszédos óvoda épületében elhelyezendő kazán fog működtetni, illetve a belső illemhelyeket is kialakítjuk.

Hogy miért nem történtek meg ezek a beruházások eddig? Mindenkinek meg kell értenie, hogy egyre kevesebb pénzforrás van beruházásokra. Szükséges felállítanunk egy rangsort, amely szerint felújítjuk és modernizáljuk a középületeket, tereket stb. A jenőfalvi óvoda- és iskola épületének modernizálása

az idei évre került, és reméljük, hogy sikerül ebben az évben a munkálatokat elvégezni. Sajnos azonban be kell vallanunk, hogy jenőfalvi és karcfalvi iskola csökkenő gyermeklétszáma miatt esetenként nem indulhat párhuzamos osztály, így komoly problémákat okozhat a négy intézményépület (óvodák és iskolák) fenntartása.

Mindenesetre a megoldások közé nem tartozik a vizsályszítás, illetve a két falu, Jenőfalva és Karcfalva között az eddigi jó viszony megrontása. Ezért megkérjük azokat a személyeket, akik a vizsálkeltés segítségével vélik a problémát megoldani, hogy próbáljanak ésszerűbb megoldáson gondolkodni.

Az idei évben, úgy ahogy az előző években is, a közbirtokosságokkal közösen próbáltunk javításokat végezni a községi, illetve a mezei utakon. Itt is a fontossági sorrendet vettük figyelembe, tekintetbe véve a forgalmat és egyéb kritériumokat. Sajnos itt is vannak kellemetlen tapasztalatok. Sok olyan utca van, amelyet nem sikerült javítanunk, pedig szükséges lett volna. De olyan is van, hogy a javításra kijelölt útszakaszokon bizonyos személyek nem engedélyezték a saját kapujuk előtti javítást. Sokan megijednek, amikor a földgyalu elkezd dolgozni az útfelületen,

A jenőfalvi óvoda épülete

azt hiszik, hogy elrontja az út felületét, de tudni kell, hogy ez a folyamat része, és a végeredmény a fontos, mint ahogy láthatták is. Van olyan utca, ahol kissé durva lett az út felülete, de tervezzük ezeknek az utcáknak az újratervezését. De más terveink is vannak, például készül egy pályázati dokumentáció, amit augusztus végén szeretnénk benyújtani a „LEADER” program keretén belül. Pozitív elbírálás esetén Karcfalva központjának rendezését, térkövezését szeretnénk elvégezni az elnyert összegből (paplak, iskola, CEC, régi tanácsépület előtt).

Végezetül köszönetet szeretnénk mondani a magunk és a Helyi Tanács tagjai nevében a karcfalvi és jenőfalvi embereknek, hogy megtiszteltek bizalmukkal a következő 4 évre.

Gábor Tibor, polgármester
Szőcs László, alpolgármester

Az új vezetőtanács összetétele:

Gábor Tibor – Polgármester – RMDSZ
Szőcs László – Alpolgármester – RMDSZ
Antal Ernő – Tanácsos – RMDSZ
Dr. Antal Lilla – Tanácsos – RMDSZ
Bartalis Levente – Tanácsos – RMDSZ
Farkas József – Tanácsos – Független
Gábor János – Tanácsos – RMDSZ
János Géza – Tanácsos – RMDSZ
Karda Ciaba - Adalbert – Tanácsos – MPP
Kozma Ervin – Tanácsos – RMDSZ
Márton Zsolt – Tanácsos – RMDSZ
Zsók Szilárd – Tanácsos – RMDSZ

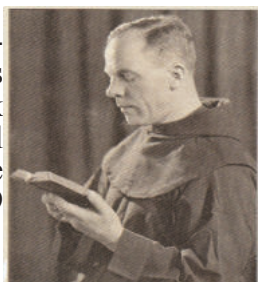
JELENTŐS ÉVFORDULÓK

- Kétszázkilencvennyolc éve, 1714 augusztus 21.-én Erdély püspökévé szentelték a karcfalvi születésű Mártonffy György esztergomi kanonokot. A felszentelési szertartást Kerestély Ákos, esztergomi hercegprímás és két segédkező püspök végezte. Hosszú és kínos betegeskedés után 58 éves korában, 1721 szeptember 5.-én tért örök nyugalóra. (Lestyán Ferenc kézírata nyomán).

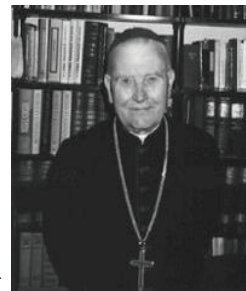
- Száznegyvenhárom éve, 1869 augusztus 20.-án született Karcfalván Gidró Bonifác, bencés szerzetes, tanár, tankönyvíró. A gimnáziumot Csíksomlyón végezte, ahol 1888-ban érettségizett. A teológiát Pannonhalmán végezte, majd a budapesti Tudományegyetemen matematika-fizika szakos tanári oklevelet szerzett. Földi életét 1958-ban Győrött fejezte be, és ott is pihen a bencés templom kriptájában.

- Százharmincöt éve, 1877-ben szüldözőpap. Tanulmányait Csíksomlyón és 1919-ben a szerzetbe lépett. A húszas években Nyíregyházán szolgált. Az utódoknál, 1935-ben a jászberényi zárdában élt, de nőkként működött. 1966 június 26.-án, 89 hunyt el. (Szereda Origo 2012).

letett Karcfalván Szabó Lajos Brunó ferences Temesváron végezte. 1901-ben szentelték pappá. végéig New York-ban, majd a harmincas évek-fennmaradt dokumentumokból következtetve volt Kecskeméten, később pedig rozsnyói házfő-éves korában Budapesten

- Hatvanegy éve, 1951 augusztus 24.-én tartóztatták le Jakab Antal ordinariust a gyulafehérvári papnevelő intézetben. Távozásakor egy pokrócot engedtek elvinni magával. Hogy Jakab Antalt hová vitték, mi történt vele, senki nem tudta. 23 év börtönbüntetésre ítélték, ebből 13-at ült le embertelen körülmények között. 1993 május 5.-én tért örök nyugalomra. (Varga Gabriella-Vencser László: Megalkuvás nélkül című könyv nyomán.)

A Budapesten 1939-ben megtartott Eucharisztikus Kongresszuson részt vevő karcfalvi küldöttség tagjai Balogh Antal és karcfalvi felesége, Antal Rozália budapesti lakásának udvarán. A képen látható középen a vendéglátó háziasszony és édesanyja, valamint Antal Ida, Élthes doktor első felesége, Gidró Bonifác tihanyi apát, Balogh Lajos, Antal Anna, Gidró László, Márton Károly, Ferenc Jánosné, Ferenc Márton, Balogh József, Miklós Vera és sokan mások.

RÉGI IDŐKRE EMLÉKEZÜNK

A képet beküldte Antal Erzsébet Karcfalváról

ÉLETUTAK

RÉGMÚLT IDŐKRE EMLÉKEZVE

A fákról lehullott almával tele talicska mellett üldögél és pihenőt tart az udvar hátsó részében. Fején szalmakalap, amit gazdája már rég koptathat, látszik rajta az idő múlása. Akárcsak viselőjén, aki nemsokára a 90. évébe lép, de visszaemlékezései és a múlt tisztán látása megcáfolja korának előrehaladását.

Amíg bent az asszonya ünneplőbe öltözik, mert misére készül, addig kint az udvaron indítjuk a beszélgetést, hisz nem zavarhatjuk élettársát készülődésében. Nem kell sokáig szóra bírni a gazdát, nyomban egy fiatalkori történetét eleveníti fel. Marosszentgyörgyre deszkát szállítottak hivatalos papírok nélkül, amit az ottani rendőrök elkoboztak. Végül csak ügyvédek segítségével sikerült annak értékét visszaszerezni. Időközben „szabad utat” kapunk feleségétől a lakásba, ahol tovább beszél életének egy-egy mozzanatáról, a Karcfalván eltöltött időkről. A háborús időkre emlékezve mondja el „oroszfogságának” történetét, ami mindössze néhány órát tartott, és a Gőzöstetőhöz fűződik.

- A Gőzöstetőn volt egy házunk és a második világháború alatt a család oda menekült. Fiatal legény lévén egyik napon gatyára vetkőzve lementem a közeli váluhoz mosakodni. A vízhez érve látom, hogy a fák közül két puskacsó irányul felém. Hát orosz katonák voltak, de ők is féltek, idegen katonák után érdeklődtek. Mondottam, hogy itt nincsenek katonák, majd két fegyver között a házunkhoz kísérték. Ott az egyik a tornácba örködött, míg a másikat ellátuk élelemmel, hisz nagyon éhesek voltak, majd békén hagyva minket, eltűntek az erdő sűrűjében.

Feri bácsi születése körülményeit is elmeséli, mert szerinte ez is kapcsolatban van életkorával.

- Édesanyám várandós volt velem és otthon a csépléskor az odorból ő kellett a kévét villával kiadogatnia, ami egy nő számára elég megterhelő művelet. A

megterhelt munka eredménye, hogy hét hónapra megszülettem.

Iskolai éveiről érdeklődve eszébe jutnak az erdőalji gazdasági iskola emlékei, majd a csíkszeredai gimnáziumi időszak, ahonnan egyszer a román nyelvből kapott szekunda miatt hazaszökött. De éppen rosszkor érkezett, mert itthon cséplés volt, és nyomban munkára fogták. Miután belátta, hogy rossz lóra ült, szülei szekérrel vitték vissza Szeredába, hogy folytassa tanulmányait.

Az iskoláit elvégezve, itthon sok minden történt. Amint mondja, igen jó legényéletet élt. Szórakoztak, bálokat rendeztek, színdarabokat tanultak és adtak elő, vagyis szívesen vettek részt a faluközösség életében. Ezt bizonyítják azok a régi fotók is, amelyeket előszeretettel mutat az érdeklődőknek. Közben eljött a nősülés ideje, Erzsébet asszonyra jó ideig várnia kellett, amíg felnőtt hozzá és feleségül vehette, hisz 8 évvel volt fiatalabb nála.

A településünkön mindenki által ismert gazda, akárcsak édesapja, az egyház berkeiben is eligazodott. Több mint 25 éven keresztül volt egyháztanácsos, és Székely Gergely plébános idejében nagy szerepe volt a nagytemető drótkerítésének elkészítésében. Saját lovaival vitte az előre megvásárolt drótot Göröcsfalvára, ahol megfonták kerítésnek, majd azt hazahozva részt vett a ma is meglévő drótkerítés elkészítésében.

- Eltelt az idő, már nem vagyok az, aki voltam, itt-ott fájdalmaim vannak, keveset járok ki a kapun. Inkább az ágyban pihenek, de azért nem ereszkedem el, az udvaron teszek-veszek, a kis veteményesben segítek feleségemnek, közben a juhokat gondozgatom, s ha elfáradok, lefekszek - mondja Feri bácsi, majd beszélgetésünk végén az általa készített fekete ribizke bor megízlelésével búcsúzzunk egymástól.

Németh Szilveszter

TUDJA-E, HOGY?

1456 június 29-én III. Callixtus pápa elrendelte a déli harangozást, de nem a nándorfehértvári (ma Belgrád) győzelem feletti örömeiben, hanem a csata előtt három héttel, könyörgésként.

*

Stradivari a hegedűkészítést Nicola Amatitól, a híres cremonai hegedűkészítő család legtehetségesebb tagjától tanulta, aki rendkívül szép hangú vonós hangszereket készített.

*

A műalkotásokra ma is használatos, a legnagyobb elismerést jelentő mestermű kifejezés a középkori céhrendszer emlékeként maradt ránk, amikor az építész, a festő, a szobrász maga is amolyan iparosnak számított, s munkájának legfőbb dicsérete az volt, ha mesterműnek nevezték, akárcsak a lakatos mesterművű zárszerkezetét például.

*

A néprajztudomány férfigyermekágyának nevezi egyes népeknél, különösen Amerika, Afrika, Ázsia, Óceánia természeti népeinél előforduló sajátos szokást, amikor közvetlenül a szülés után a férfi női ruhát ölt, a szülést utánozza, esetleg le is fekszik. Nehéz munkát nem végez, könnyű ételeket fogyaszt - a szülő nő viszont dolgozik, és kiszolgálja a férfit.

*

A világon a legmagasabb ember az egyiptomi Hasszan Ali volt, akinek a testmagassága elérte a 2,80 métert. A törpék között azonban egy Hudson nevű férfi volt a legkisebb, az angliai Liverpoolban élt és 30 éves korában, amikor meghalt, 45 centi magas volt.

*

Az empátia az embernek az a képessége, hogy más emberek érzelmeibe, örömeibe, szenvedésébe bele tudja élni magát. Az empátia segíti az embereknek egymáshoz való alkalmazkodását.

ESEMÉNYNAPTÁR

Június 15-én tartotta a Csíki Játékszín a 2011/2012-es évad harmadik és egyben utolsó előadását a Búzakalász című színművet. A darabot Móricz Zsigmond regénye alapján Parászka Miklós rendezte. A kevésbé közismert darab egy vidéki kisváros polgármesterének életébe nyújt bepillantást a választási kampány időszaka alatt. Magánember és politikus egyetlen, igen zsúfolt napját tárja elénk az író. A darab elnyerte a közönség tetszését, ugyanis hosszú tapssal jutalmazták a színészeket. A Csíki Játékszínnek köszönhetően lehetősége volt a község lakosságának az igényes kikapcsolódásra és szórakozásra, amire a következő évadban is számítunk.

Hargita Megye Tanácsa Komolyzene Hargita Megyének elnevezésű programja keretében lépett színpadra a karcfalvi kultúrotthonban a Csíki Kamarazenekar Kamaraegyüttese 2012. június 26-án, kedden 20 órától. A résztvevők szemelvényeket hallhattak a XVI.-XIX. századi magyar zenéből, mégpedig históriás énekek, diák dalok és magyar táncok kerültek műsorra.

Július 7-én került sor Kelemen Hunor polgári esküvőjére. Az RMDSZ szövetségi elnöke itt szülőfalujában mondta ki a boldogító igent menyasszonyának, a székelykeresztúri Czézár Évának. Az esemény szűk körben zajlott, körülbelül hatvan személy volt jelen, szülők, közeli rokonok, kereszt-szülők. Az egyházi esküvő július 14-én volt a kolozsvári Szent Mihály templomban.

Július 12-én egy újabb jelentős esztúrotthon, ugyanis községünkben járt a nevében a bükki füvesember. Tudománya, zése, a cukorbetegség elleni tea tették nagymamájától, a javasasszonytól gyógynövényt ismer és használ. Számos van, melyekkel komoly betegségeket dezvény házigazdája Macalik Ernő tanár hallgatóságnak Gyuri bácsit. Az előadás személyes problémáikkal kapcsolatos

ménynek adott otthont a karcfalvi kul-82 éves Szabó Gyuri bácsi, ismertebb legendás személyisége, híres felfederszázszerte ismertté a nevét. Tudását tanulta még gyerekkorában. 150 féle olyan gyógynövényekből készülő teája lehet megelőzni és gyógyítani. A renúr volt, aki néhány szóban bemutatta a végén a jelenlévőknek lehetőségük volt kérdéseket feltenni.

VISSZAKAPTA EREDTI FORMÁJÁT

Boldogasszonyi meglepetésnek szánta Ádám Gyula fotóművész, falunk szülöttje a plébánia főbejárata fölötti régi felirat (kronosztikon) felújítását, amely eredeti formában, színes betűkkel írva ékesíti az elkövetkező években a plébánia épületét.

A kronosztikon jelentése: épületek homlokzatán elhelyezett, az építésre, építetőre utaló, általában latin nyelvű felirat. A nagyobb mérettel vagy színezéssel kiemelt betűi, római számokként összeadva az építés évszámát adják. Értékeljük Ádám Gyulának ezt a munkáját. Köszönjük.

A szöveg jelentése magyarul nem hivatalos fordításban: Ez az építmény, a három egybetartozó plébániának, az úttalan úton, a hitnek és az egyetértésnek a jele.

FALUNKBELI ÖNKÉNTESEK A SÍR FELÚJÍTÁSÁNÁL

Amint tudják, múltkori számban beszámoltunk arról, hogy a szombatfalvi ménés (Fogaras) udvarán, rábukkant Bartalis Attila egy elhagyatott, megrongált sírra, amelynek feliratán

tisztán olvasható, hogy "KARDA GERŐ Csík Jenőfalvi cs. k. százados sírja". Az előzetes egyeztetések alapján, sikerült megnyerni a Romsilva országos erdészeti hatóság beleegyezését, egy kisebb park létrehozására és a Lipicai lófaj nyolc törzsvonalának emléket állítani, valamint a fent említett sír helyreállítására. Összegyűlt egy lelkes csapat, amelyet mi úgy hívunk, Karcfalvi és Jenőfalvi Lóbarát Társaság, akik felvállalták, hogy ezt a munkálatot elvégzik. Bartha Róbert a romániai ménészek volt igazgatója segítségével, sikerült egy maradandót alkotnunk és egy Jenőfalvi atyafinak sírját méltóképpen helyreállítani. Az emlékmű és a sír felújítási munkálataira 2012. június 16-án került sor, amelyet minden év június 16-án szeretnénk felkeresni és ünnepélyes keretek között egy koszorút elhelyezni. Köszönet a két közbirtokosnak és annak a közel húsz személynek, akik hozzájárultak az emlékmű és környékének felújításához.

Aki arra jár tegyen egy kitérőt és látogassa meg a ménest és ezt az emlékhelyet, ahogy a nyugdíjasok is tették az utóbbi kirándulásuk alkalmából.

HAGYOMÁNNYÁ VÁLT KÖZÉGÜNKBEN A FOGATHAJTÓ VERSENY

Csíkarcfalva volt a házigazdája, az országos fogathajtó verseny harmadik szakaszának. A bajnokságot idén is a Csíkiló Sportegyesület szervezte. Ugyanakkor Hargita Megye Tanácsa és Karcfalva Község Polgármesteri Hivatala társszervezőként működött közre. Sajnos csak 10 fogat állt rajthoz a harmadik fordulóban, de ellensúlyozta a négyes fogatok szenzációs versenye. E rangos lovas esemény végig sportszerű hangulatban zajlott. A különböző versenyszámokat: díjhajtást, maratonhajtást és akadályhajtást balesetmentesen követhette végig több ezer lelkes néző. Számos politikus és közéleti személyiség tisztelte meg jelenlétével a lovas eseményt és adta át a díjakat.

A négyesfogatoknál Bodó Zoltán csíkszentmártoni (Sepsiszentgyörgy Lipicai SK) versenyző győzött, ő mindhárom versenyszámban első helyen végzett.

A kettesfogatoknál Bajkó Tibor gyergyószentmiklósi (Kriegel SK) versenyző végzett az élen összetettben, de ki kell emelni a helyi versenyzőt Bartalis Attilát, aki az utolsó nap megnyerte az akadályhajtást.

Hargita megye önkormányzata díjazta az idei Székely vágta győztesét is, a gyergyószentmiklósi Keresztély Beátát, aki a csíkelnei Huszár SK színeiben, Herczeg nevű lovával győzött.

Ezúttal szeretnénk még egyszer köszönetet mondani a támogatóknak: Hargita megye Tanácsa, Karcfalva Község Helyi Tanácsa, CSÍKILÓ Sportegyesület, Karcfalvi és Jenőfalvi Lóbarát Társaság, LARIX Közbirtokosság, TERCS Közbirtokosság, Model Prodcum, Top Invest, Antal Vendéglő, Európa Panzió, Prelin Gyapjúfeldolgozó, Zipamizi, Vegyke Áruház, Garden Proiect, Harvíz RT, Impex Aurora, Hidrotran, Proiect Consulting, Gerkon Electro, Computer Trade, Melissa Pharm, Tusnád Ásványvíz, Rocomp2000, Farmen, Kelemen Hunor, László Zsolt, Miklos Ervin, Bartó József.

Médiatámogatók: Csíki- Hírlap, Gyergyói-Hírlap, Udvarhelyi- Hírlap, Székelyhon.ro, Hargita Népe, Krónika, Unitmedia, Fun FM, Retro Rádió.

JELEN VOLTUNK A MAKSAI SZÉKELY VÁGTÁN

Az elmúlt hónap közepén rendezték meg második alkalommal a maksai Oriás-pincetetőn a Székely Vágtát, amely a Budapesten rendezendő Nemzeti Vágta előfutama is egyben. Ezen a versenyen, Gothár Jenő képviselte községünket egy Arabella nevű lóval, amely a Lobogó panzió (Benedek Lukács) tulajdona. A versenyre való benevezési díjat a Tercs és Larix közbirtokosságok biztosították, valamint a ló szállításának költségeit a Hargita Megye Vidékfejlesztési Egyesület vállalta fel. A ló és lovas felkészülésében a Karcfalvi és Jenőfalvi Lóbarát Társaság közbenjárásával történt. A versenyre sokan elkísérték a versenyzőnket, ahol egy fergeteges hangulatú rendezvénynek lehettünk tanúi, sokszor hangos volt a domboldal a szurkoló táborunktól, amit meg is jegyeztek a bemondók, hangsúlyozva, hogy látszik a karcfalvi nézők ló szeretete és hozzáértése, amit a jelenlétükkel is igazoltak. Sikerült a községünk hírnevét öregbíteni a versenyen való részvétellel, annál is inkább mert az egész eseményt közvetítette a Duna televízió. Mivel ez a sport nem veszélytelen, nagy hangsúlyt fektettek a rendezők a biztonsági szabályok előírásának betartására, így nem is történt nagyobb baleset, a versenyzőnk szerencsésen tovább jutott a verseny előfutámán, de sajnos az elődöntőn a lovunkat lefutotta egy másik és nem jutottunk be a döntőbe. Így is a versenyen sok tapasztalatot szereztünk, amely a jövőben megrendezendő futamon elősegíti a döntőbe való bejutáshoz. Mindenkinek köszönjük a hozzájárulását és reméljük, hogy jövőben is be tudunk nevezni a megrendezésre kerülő versenyre.

Az oldalt összeállította: Kozma Ervin

AMERIKAI ÖNKÉNTESOK KARCFALVÁN

Júliusban négy amerikai önkéntes – Jackie Martine, Maggie Malloy, Neesha Tambe és Sarah Straubinger – tartózkodott községünkben. Ők a Learning Enterprises Alapítvány és a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat segítségével jutottak el hozzánk.

A Learning Enterprises alapítója Tolnay Ádám, romániai magyar diák, aki Amerikában nőtt fel és járt egyetemre. A rendszerváltás után visszautazott Magyarországra, ahol tolmásként dolgozott. Felismerte, hogy milyen nagy szükség van anyanyelvű angol tanárookra. 1992 nyarán meghívta öt egyetemista barátját Magyarországra és megszervezte, hogy különböző falvakban angolt tanítsanak. Ma a Learning Enterprises programjain keresztül az egyetemisták fontos és jelentős munkát végeznek világszerte.

A karcfalvi programba óvodások, iskolások, egyetemisták és felnőttek is bekapcsolódtak, összesen 172 személy jelentkezett. A létszám naponta változott: általában 90 és 136 között volt a tanulók száma. Korosztály és tudásszint szerint hét csoportot alakítottunk: négy délelőtt, három pedig esténként jött angol nyelvet tanulni iskolánkba.

Az önkénteseket egy-egy hétre fogadták otthonukba a családok. Ezúton is köszönetet mondunk annak a 12 családnak, akik elszállásolták a tanárokat és különböző programokat szerveztek számukra: Ábrahám Jenő, Antal Károly, Bartalis Attila, Bartalis Levente, Biró Katalin, Gábor Tibor, Gidró Mátyás, Gyenge Gizella, Kelemen Levente, Salamon Gabriella, Szász Vilmos, Vizi Lóránd és családjaik.

Munkájuk során az önkéntesek igyekeztek megvalósítani a Learning Enterprises Alapítvány által megfogalmazott célokat:

- Kommunikációs eszközként tanítani és használni az angol nyelvet
- Fejlesztani a gyerekek kreativitását
- A kulturális háttért kölcsönösen megismerni és tapasztalatokat cserélni
- Terjesztetni az önkéntes szellemet
- Értelmes, jelentőséggel bíró munkát végezni

Végezetül rövid angol nyelvű műsorral búcsúztak, ezúton is kifejezve hálájukat az igazgatónak, hogy helyet adott a foglalkozásoknak.

A szervezők, az önkéntesek és a

tanulók a következő tapasztalatokkal zárták a tábort:

„Jó volt látni, amint a nyári vakáció közepén felpezsdül az élet iskolánk udvarán. A három hétig tartó táborban, gyerekek és felnőttek kitartóan igyekeztek elsajátítani az angol nyelvet a napi foglalkozásokon. A befogadó családok a Székelyföldön szokásos szeretettel és törődéssel fogadták a tanárokat. Fontosnak tartottuk ismertetni az erdélyi magyarság történelmének jelentős

„Játékos és vidám táborban tudtuk fejleszteni az angol tudásunkat, mindenkinek ajánlom, mert itt három hét alatt többet tanultam, mint három év alatt.”

eseményeit, megmutatni a környék jellegzetességeit, bemutatni a helyi szokásokat és a helyi mesterembereket. Alkalmazkodás és egy másik nemzet kultúrája iránt mutatott kölcsönös érdeklődés meg tisztelet kapott kiemelkedő szerepet ebben a programban.”(Antal Etelka, szervező)

„Az önkéntesek változatos módszereket használtak a hatékonyabb nyelvtanulás érdekében. A foglalkozásokon nem a hagyományos „leadás-számonkérés” folyamat zajlott, ennek helyét a játék, móka,

össze a témához tartozó kifejezéseket, ezáltal tudatosan fejlesztve a tanulók szókinccsét. Rengeteg artikulációs gyakorlatot végeztek nemcsak az osztályteremben, hanem kint a szabadban is.

Tapasztalataink szerint mind a gyerekek mind a felnőttek szívesen látogatták a foglalkozásokat az elmúlt három hét alatt.” (Biró Katalin nyelvszakos tanár, szervező)

„A magam és a Mártonffy György Iskola vezetősége nevében ezúton szeretném megköszönni Antal Etelka és Biró Katalin pedagógusoknak, hogy segítségükkel az iskolánk bekapcsolódhatott a Learning Enterprises Alapítvány által támogatott programba. Az előkészületek során állandó kapcsolatban álltak a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat munkatársával, Popa Kingával, és a tábor folyamán megszervezték az angol nyelvtanfolyamot, valamint odafigyeltek a befogadó családok és az amerikai önkéntesek napi tevékenységeire. Itt szeretnék köszönetet mondani László Zsolt fazekasmesternek, Macalik Ernő tanár úrnak és Mózes Annamária helyi vállalkozónak, hogy vendégeinknek bemutatták az agyag- és a gyapjúfeldolgozást valamint környékünk gyógynövényeit. Köszönöm iskolánk közösségének a három hét alatt nyújtott segítségét és bízom abban, hogy jövőben is be tudunk kapcsolódni ebbe a programba.”(Gábor János, iskolaigazgató)

„Ez a program valóban nagyszerű. Mindenki vendégszerető és igazán nagylelkű volt, tehát mindannyian nagyszerű tapasztalatokkal távoztunk. Jó élmény volt a helyi gyerekekkel dolgozni, és úgy gondolom, hogy mi is legalább annyit tanultunk tőlük, mint ők tőlünk.” (Jackie Martine, önkéntes)

„Ez a tapasztalat megváltoztatta az életemet. Az itt töltött idő alatt rengeteget megtudtam a helyi közösségről, új barátságokat kötöttem. Úgy látom, a helyi gyerekek nem csak keményen dolgoznak, hanem tanulnak is. Értékes három hetet töltöttem itt, szórakoztató gyerekekkel, kellemes iskolai és családi légkörben. Mindig emlékezni fogok az együtt töltött napokra. Mindenért szeretnék köszönetet mondani a helyi közösségnek.”

(Maggie Malloy, önkéntes)

„Valóban hihetetlen élményben volt részem. Hálás feladat volt tanítani az

(folytatás a 11. oldalon)

(folytatás a 10. oldalról)

itteni gyerekeket és látni szemükben a csillogást, amikor megértettek egy-egy angol kifejezést. Karcfalván különösen meleg és szívélyes fogadtatásban részesültem, úgy érzem, mintha egy nagy magyar család tagja lennék. A befogadó családok rendkívül odaadóak voltak, mindenki hiányozni fog nekem.”

(Neesha Tambe, önkéntes)

„A karcfalvi élményeimre egész életemben emlékezni fogok. El vagyok ragadtatva a gyerekek és felnőttek tanulási vágyától. Meleg fogadtatásban részesültem úgy a közösségben, mint a befogadó családoknál. Karcfalvát örökre a szívembe zártam.”

(Sarah Straubinger, önkéntes)

„Szerintem ez a tábor nagyon jó volt, sokat szórakoztunk és játszottunk. A tanárok nagyon kedvesek és viccesek voltak. Jövőben is eljövök, ha lesz.”

(Gidró Dávid, V. oszt. tan.)

„Nekem ez a tábor nagyon tetszett. Nagyon sokat játszottunk, tanultunk, énekelünk még zumbáztunk is. Minden reggel szívesen keltem fel, mert tudtam hasznos dolgokat fogok tanulni. Nagyon szeretném, ha a következő nyári vakációban is megszerveznék.”

(Gidró Hajnalka, VIII. oszt. tan.)

„Véleményem szerint ez a három hetes tábor nagyon jó volt. Sokat szórakoztunk, tanultunk, énekelünk és táncoltunk. Néha nem értettünk egy-egy szót, amit végül kikövetkeztettünk. Szeretném, ha jövőben is lenne ilyen tábor.”(Miklós Henrietta, VII. oszt. tan.)

„Csodálatos élményeket szerezhettem, mivel egy hétig nálunk volt az egyik tanárnő. Az ő segítségével elsajátíthattam mindennapjaink alapfogalmait. Az iskolában töltött idő, a közel másfél óra, nagyon gyorsan elröpült. Nem utolsó sorban megemlíteném, hogy két nagyon jó amerikai barátot is szereztem, akikkel továbbra is fogom tartani a kapcsolatot. Nagyon szeretném, ha jövőre is megszerveznék a tábort, én biztosan részt fogok venni.”(Bartalis Réka, VIII. oszt. tan.)

„Szuper volt a tábor, szereztem kétféle nagyon jó amerikai barátot, akikkel a kapcsolatot ezután is fenn szeretném tartani. Rengeteget beszélgettünk, és rengeteget fogunk még. Köszönöm a lehetőséget.”(Kozma Noémi, Székelyudvarhely)

„Nagyon érdekesen beszélgettünk a

tanárnőkkel, játékosan tanultunk, amikor nem értettünk meg valamit, akkor példamondatokkal vagy mutogatással megértettük velünk.”(Gidró Barbara, VI. oszt. tan.)

„Akik fogadták a tanárokat azok még jobban gyakorolták az angol nyelvet és megismerkedtek a tanárnőkkel.”(Ábrahám Sára, VI. oszt. tan.)

„Érdekes volt, ahogy egymást próbáltuk megérteni, sok dolgot tanultam, ami a későbbiekben hasznomra válhat.”(Vizi Henrietta, VI. oszt. tan.)

„A napi másfél óra alatt olyan dolgokat tanultunk, amit az iskolában nem szívesen tanulnánk meg, mert nem így tanítják. Reméljük jövőben is megszervezik ezt a tábort.”(Ágoston Beáta, VII. oszt. tan.)

„Az elmúlt három hét alatt jó volt a közösség és sok angol szót megtanultam.”(Szopos Réka, VI. oszt. tan.)

„Játékos és vidám táborban tudtuk fejleszteni az angol tudásunkat, mindenkinek ajánlom, mert itt három hét alatt többet tanultam, mint három év alatt.”(Vizi Ádám, V. oszt. tan.)

„Sok jó dolgot tanultunk és kacagunk, mert tanítottunk nekik érdekes szavakat, amelyeket ők is érdekesen ejtettek ki.”(Márton Benedek, VI. oszt. tan.)

„A táborban szimpatikus, kedves tanárnők különböző előadásmódokkal, énekekkel tették érdekessé a leckéket, gyakoroltatták a kiejtést. Hasznosnak találom, megérte, hogy jelentkeztem.”(Szekeres Renáta, VIII. oszt. tan.)

„Nagyon tetszett nekem a megismerkedés, furcsa volt teljesen angol nyelvű emberekkel értekezni. Tanultam új szavakat és kifejezéseket, amelyeket majd fel tudok használni az iskolában és ha olyan helyre kerülök, ahol angolul kell beszélni.”(Bodor Boglárka, VII. oszt. tan.)

„A táborban az volt a legjobb, hogy magyarul nem tudtak megszólalni a

tanárnők, így magunkra maradvánk kellett megértenünk, mit akarnak mondani nekünk.”(Magyari Apolka, VIII. oszt. tan.)

„Szerintem az amerikai lányok remekül tanítottak, annak ellenére, hogy nem értettek magyarul. Az tetszett a legjobban, hogy amit nem értettünk, felrajzolták a táblára.”(Márton Katinka, VIII. oszt. tan.)

„Nekünk nagyon tetszett ez a három hét, egy új tapasztalat volt számunkra, mert új emberekkel ismerkedtünk meg és olyanokkal tanulhattunk, akiknek az anyanyelve angol. Nem tudtak egyáltalán magyarul és ez talán jobb volt mintha magyar anyanyelvű tanároktól tanulhattunk volna, mert így mi kellett feltaláljuk magunkat. Köszönjük ezt a három hetet!”(Vizi Xénia, Bogdán István, Kosza Emőke, Csók Kinga, Szabó

Kamilla)

„Kezdeként vettem részt a karcfalvi angol nyelvtáborban. Élmény volt számomra az órák mássága. Az önkéntesek hozzáállása, türelme példamutató volt, rövid idő alatt megszerettették velünk a nyelvet és nagyon sokat tanultunk tőlük. Úgy érzem, ezt folytatni kell. Külön köszönet a helyi szervezőknek, akik nélkül ez a tábor nem jöhetett volna létre.”

(Salamon Gabriella, óvónő)

„Az elmúlt hetekben egy nagyon hasznos és tartalmas programnak voltam részese, ugyanis részt vehettem a haladó csoport tagjaként a négy amerikai önkéntes lány által vezetett angol nyelv tanfolyamon.

Az iskolában zajló oktatás több volt mint nyelvoktatás-nyelvtanulás. Az interaktív és érdekes órák keretében, a sok párbeszéd és gyakorlat mellett, betekintést nyerhettem az amerikai kultúra ellentmondásos de színes világába, megismerhettem az ottani fiatalok problémáit és megtapasztalhattam, hogy az önkéntesség egy nagyszerű eszköz az önmegvalósítás folyamatában.

Meggyőződésem, hogy a szervező tanárok sokszor emberfeletti munkát igénylő ténykedései nem voltak hiábavalók, és ez a tartalmas tanulás, együttlét új erőket mozgatott meg, újabb sikeres tevékenységek megszervezéséhez.”(Márton Zsolt, mérnök)

**Antal Etelka,
Bíró Katalin**

ÉLMÉNYEKEL FELTÖLTÖDVE...

Különös és rendkívüli élményben részesült az a 44 fős nyugdíjas csoport, amely a Fogarasi–havasok „meghódítását” tűzte ki célul.

Komoly szervezési munka és előkészület után – amely ismét Bartalis

mintegy „figyelmeztetve” a turistákat a tó tisztaságának megőrzésére.

Nehezen hagyjuk mögöttünk e szépséges környezetet, de kárpótlás-ként néhány perc múlva már a transzfogarasi alagútban találjuk magunkat,

Karda Gerő síremlékénél...

Irén szervező munkájának köszönhető- július 17-én kora reggel végre elindulhatott a kirándulókat szállító autóbusz. Brassó irányába haladva, és Fogaras várost érintve, leghamarabb Alsó-szombatfalván kötünk ki, hogy méltóképpen adózzunk a Jenőfalváról elszármazott Karda Gerő császári és királyi százados síremlékénél, amelyet a közelmúltban a községünkben egy lelkes csoport újjátott fel.

E települést elhagyva, néhány kilométer megtétele után kanyarodunk rá a Transzfogarasi útra, amely kígyószzerű, kanyargós és meredek útszakaszaival maradandó élményt nyújt a kirándulóknak. A csodálat tetőfokát azonban a Bâlea-vízesés okozza, amely 1234 méter magasságban található és meszsziről is jól látható, és a Bâlea-tó vize zuhan alá 60 m mélységbe. Ott jártunkkor azonban egy kissé csalódtunk, mert a nagy szárazság miatt kevés víz zuhant alá, amely nem volt annyira látványos, mint amire számítottunk.

A meredek, sziklás hegyoldalak társaságában folytatva utunkat, végre megérkezünk a tengerszint feletti 2034 m magasságban lévő Bâlea-tóhoz, amelynek legmélyebb pontja több mint 11 méter, és 46508 nm területen tükröződik vissza a víz. A tavat 2400-2500 méter magasságú hegyek veszik körül,

amely 2025-2042 m magasságban vágja át a Fogarasi-havasokat. Az alagút az 1960-as, 1970-es években katonai célokra épült, akkor falukbéli munkaszolgálatos katonák is dolgoztak ott. Az alagút magassága 4,40 m, szélessége 6 m és oldalt egy járda is ki van képezve a gyalogjárók részére. Az építmény másik

oldalára érve, mintha más világba csöppennénk. Hamarosan erdős területek között az eddig látottaknál még lejtősebb útszakaszokon kanyargunk autóbuszunkkal,

míg végre éjszakai szálláshelyünkre, Curtea de Argeș-re érünk. Minden fáradtság ellenére azonban a vacsoráig még van annyi időnk, hogy megtekintsük az argesi ortodox püspökség székhelyén lévő Püspöki Katedrális. Ezen épülethez fűződik

az általunk is hallott s tanult legendás Manole mester balladája. Ezzel kapcsolatban kapunk is helyben rövid tájékoztatást az ottani szolgáltatótól.

A legenda szerint az építő Manole mester a templom déli falába befalazta Anna nevű feleségét (a helyet mi is megnéztük), mert amit nappal felépítettek, az éjszaka leomlott. E cselekedet után megmaradtak a kolostor falai, és elkészült a hatalmas építmény. Valóság viszont, hogy e templomban van

eltemetve I. Károly román király és felesége, Erzsébet, Ferdinánd és Mária, valamint II Károly király, akiknek síremlékeit magunk is megtekinthettük.

Ezekkel a napi élményekkel feltöltődve indulunk másnap hazafelé Râmnicu Vilcea irányába, majd a szépséges Olt-völgyén felfelé haladva gyönyörködünk a kecsesen hömpölygő folyó és környékének szépségében. Szinte irigykedünk a nálunk még „gyermekcipőben” látható folyó „fel-nőtté” válásában, amint erejét felhasználva elektromos áram előállítására kényszerítik.

Következő megállónk Nagyszeben, amely Európa egyik Kulturális Fővárosa volt 2007-ben. Itt „kimenőt” ad túravezetőnk, hogy mindenki szabadon kószálhasson a városban. Nézni való az akad, hisz tele van a város történelmi nevezetességekkel. Néhányan a Brukenthal Palotát választjuk, amely 1778-1788 között több szakaszban épült, és Románia egyik legjelentősebb barokk stílusú épülete. Itt van elhelyezve a Művészeti Galéria és a Brukenthal Könyvtár, ahol több híres

... és a Bâlea-tó partján

külföldi és belföldi festőművész képe látható. A könyvtárban közel 300.000 könyv, eredeti kézirat, külföldi könyvritkaságok, régi könyvek, valamint különleges szakfolyóiratok találhatóak.

Mögöttünk hagyva ez utóbbi települést, fáradtan, de jó kedvvel érkezünk haza és kellemesen emlékezünk vissza az együtt töltött és élményekben gazdag barátságos két napra.

Németh Szilveszter

KÖSZÖNJÜK KARCFALVA!

2012. július 8-án fontos esemény történt a két testvértelepülés – a Szlovákiai Zétény és Csikkarcfalva életében. A testvértelepülési kapcsolat 10. évfordulója alkalmából Csikkarcfalva egy székely kaput ajándékozott Zétény községnek, amelyet a „Határtalan kulturális napok” keretén belül adott át az erdélyi

küldöttség. Az ünnepséget ökumenikus istentisztelet előzte meg. A zétényi EURÓPA PARK adott helyszínt az ünnepélyes átadásnak, majd a székely kaput megszentelték az egyházak képviselői is. János Géza karcfalvi képviselő adta át az erdélyiek üdvözlését és elmondta, hogy őszinte tisztelettel és szeretettel viseltetnek Zétény község minden lakosa iránt, ezért is próbálják a barátságot ily módon is erősíteni. Szaxon Zoltán, Zétény község polgármestere köszönő szavaiban ígéretet tett arra, hogy a testvértelepülési kapcsolatok lehetőségeit a község és a lakosság javára fogja fordítani. Ez a barátság számos lehetőséget nyújt arra, hogy a települések lakosai kölcsönösen megismerjék egy másik vidék nevezetességeit. Ez már eddig is így volt, hiszen sok felnőtt és gyerek járt már Erdélyben, illetve sok erdélyi Felvidéken. Kifejezte azt a reményét, hogy a jövőben minél több zétényi lakos fog eljutni Erdély legszebb tájaira. Az ünnepi beszédben szóltak a barátság kezdetéről, a kölcsönös látogatásokról és a településeken zajló nemzetközi gyerektáborokról is. Kiemelték az erdélyi emberek szerénységét,

kedvességét, vendégszeretetét, elhangzott az is, hogy az erdélyi emberek életében milyen fontos szimbólum a székely kapu. Nem csak egy tárgy, de benne van az emberek lelke, a munka és a jelképek szeretete és tisztelete valamint az Istenbe vetett erős hit. Bárki érkezik majd ezután Zéténybe, tudni fogja, hogy a zétényieknek sok más vidéken kívül Székelyföldön is vannak barátai.

A barátság 2002-ben kezdődött az akkori polgármester Miklós Árpád közreműködésével. Ezt a barátságot vitte tovább Gábor Tibor és képviselőtestülete, akik szerződéssel tették hivatalossá a testvértelepülési kapcsolatot, amely szerint : „ Zétény illetve Csikkarcfalva községeinek szabad választások útján delegált képviselői írásban kívánják rögzíteni a barátság és a népek közötti egyetértés szellemében létrejött kapcsolatukat. Településeink a kölcsönös fejlődést sűrű információcserével kívánják biztosítani , és részt vállalni a közös Európa békés és szabad jövőjének megvalósításában.“

Fontos gondolatként hangzott el az is, hogy az anyaországon kívül rekedt magyaroknak össze kell tartanunk, és éppen ezt szolgálja egy ilyen hosszú és gazdag baráti kapcsolat a két település

között.

A székely kapu átadása után ünnepi nagygyűlésen kultúr-műsorral köszöntötték a jelenlévő vendégeket. Ezt követően egy gazdagon illusztrált képanyaggal mutatták be Karcfalva és környéke nevezetességeit, Erdély legszebb tájait.

Az eseményt nagyra értékelte Jakab Elemér parlamenti képviselő is, aki felszólalásában kiemelte a kulturális együttműködés fontosságát és további sikereket kívánt a két település lakosságának. Az ünnepségen Kassa megyét Szacsó Géza képviselte.

A két település ezután is folytatni kívánja ezt a barátságot a székely kapura vésett gondolatok szellemében :

„Őseidnek gyökeréhez,
Nemzetednek szent hitéhez,
Ne légy hűtlen soha!“

Szakszon Anna
Zétény község képviselőtestületének tagja

BÖNGÉSZDE

A Csíki Hírlap ez év augusztus 3-5. számában „Mennyit igyon a gyermek a hőségben?” cím alatt jelent meg egy számunkra is figyelmet igénylő írás, amelyet érdemes megszívlelni és lehetőleg betartani:

"Kánikulában az egyik legfontosabb dolog a folyadékpótlás, de figyelni kell arra, hogy a gyermek ne csak vizet vagy ásványvizet kapjon, mert ezek nem elegendőek az ásványi anyag pótlására – írták az Origón. A meleg ellen a szervezet párologtatással védekezik. Ez akkor nem működik jól, ha a gyermek nem iszik elég folyadékot, ezért a szervezete nem termel elég verejtéket, illetve olyan ruha van rajta, ami megakadályozza, hogy ez elpárologjon- mondta a magyarországi hírportálnak dr. Szabó András, a Semmelweis Egyetem II. Sz. Gyermekgyógyászati Klinikájának igazgatója. Kifejtette, ahhoz, hogy a verejtékezéssel elveszített só pótolni lehessen, nem elég vizet vagy ásványvizet adni a gyereknek. Azt javasolta, hogy a nagy melegben tejet, tápszert, gyümölcslevet vagy levest is kapjon a gyerek –ki mit szokott-, mert ezekben van annyi elektrolit, amennyire a szervezetének szüksége van. Hozzátette: a szülők általában tudják, hogy kánikulában a szokásosnál több folyadékra van szüksége a gyereknek, de előfordul, hogy túlzásba esnek, és annyit adnak neki, hogy emiatt enni sem tud. Arra kell figyelni, hogy a gyermek kapja meg ugyanazt a táplálékot, mint más napokon-hiszen annak is a nagy része, 70-80 százaléka vizet tartalmaz-, és ezen felül legyen a pluszfolyadék.”

KARCFALVI FÚVÓSTÁBOR

Az idén nyáron először került megrendezésre fúvóstábor Karcfalván. A július 9-15 közötti időszakban zajló táborba 110 gyerek jelentkezett Csíkszentdomokosról, Mezőfényről (Szatmár megye) és községünkben, akiket 17 Magyarországról és

a tanár beült közéjük, együtt próbálták a tanult darabokat.”

Czier Zsolt, a mezőfényi zenekar vezetőjének véleménye szerint hasznosak ezek a rendezvények, mert a résztvevők sokszor többet gyakorolnak, mint egész évben.

Valóságosan megtalatosodnak a gyerekek, például 2-3 napi intenzív gyakorlás után a karcfalvi zenekar is teljesen másképp szól, mint azelőtt. Ez mindenképp a gyerekek előnyére válik. 14-en voltak Szatmár megyéből, először voltak itt táborban, 5-en közülük oktattak, a többiek résztvevők voltak. Kitűnő fogadtatásban

együtt, ők a Budapesti Operaházban zenéltek, nekik egy klarinét, illetve fuvola csoportot jutott. Ezen kívül a csíkszeredai Nagy István Művészeti iskola két tanára is tanított, Gergely Simon Ibolya fuvolát, illetve Berze Albert vadászkürtöt és trombitát. Nagy örömeikre szolgált, hogy eljött a meghívásukra Szepesti Dávid, aki Bukarestben tölti egyetemét, ő az ütősökkel foglalkozott.

A trombitás gyerekek örömeire három napot itt tudott lenni Ambrus László is, aki a Vásárhelyi Filharmónia tagja, sűrű programja ellenére szakított időt, hogy az elmúlt években megismerkedett trombitás gyerekekkel most is gyakorolhassanak. A harsonások sem maradtak gyakorlás nélkül, hiszen Sztranyák Dávid harsonatanár is részt vett a fúvóstáborban.

A rendezvény jó lefolyásában fontos szerepet játszott a helyi önkormányzat, az iskola munkaközössége, a helyi szülők segítségével, ugyanakkor anyagi támogatást kaptak a jenőfalvi és karcfalvi közbirtokos-

hazánkból érkezett szakember oktató. A tábor célja az volt, hogy megtanítni a kezdő hangszereseket minél jobban zenélni, a haladókat pedig minőségi zenélésre nevelni. Délelőtt egyéni és csoportos hangszeroktatás volt zeneelmélet oktatással fűszerezve, délután pedig zenekari próbák voltak.

Bálint Zoltán, főszervező elmondta: „Karcfalva és Jenőfalva fiataljai közül több mint 70-en játszanak valamilyen fúvós hangszereken, ezért egyszerűbb volt itthon megszervezni számukra a nyári továbbképzést, mint utaztatni őket, hiszen több éven át lejártunk a Rétyen megrendezett fúvóstáborokba. Csatlakoztak hozzánk a domokosi fúvószenekar tagjai is szám szerint 38-an, őket busszal szállították naponta Karcfalvára, ugyanakkor velünk voltak a mezőfényi fúvósok is. A gyerekek nagy lelkesedéssel érkeztek, kitartóan gyakoroltak, napi 8 órán át. Délután tanár-diák együtt zenéltek a zenekari próbákon, nagy élmény volt a gyerekek számára, hogy

volt részük, nagyon jók voltak a feltételek a csoportos hangszeroktatáshoz. Ha ezek a feltételek jövőre is meglesznek, akkor a tábor kiterjeszhető, több gyereket is be tudnának fogadni. A karcfalvi zenekar nagyon sokat fejlődött, a rendszeres gyakorlás megmutatkozik. Estére nagyon elfáradnak a gyerekek, de javukra válik.

Bálint Zoltán, karvezető elmondása szerint arra törekedtek mindig és azt tették most is, hogy első kézből tanuljanak a gyerekek, ezért kiváló szakembereket hívtak meg oktatni. Nagy örömeikre szolgált, hogy sikerült meghívni Miklós Imre tanár urat, aki a fafúvósokat tanította, ő madarasi születésű, Karcfalván járt iskolába, most pedig Szegeden él. Itt volt Török József tubatanár, családjával együtt segítettek a tanulásban és a gyakorlásban. Ugyanakkor jelen volt Király Tibor tanár úr, feleségével

ságoktól és a helyi két vendéglőtől illetve panziótól, ahol a gyerekek minden délben ízletes, bőséges ebédet kaptak.

A zsűfolt hét eltelte után bárki tapasztalhatta, hogy közös összefogással van kézzelfogható eredmény.

**Összeállította
Bálint Elvira**

TELJES GŐZZEL ÜZEMEL A JÉGPÁLYA

Nem mindennapi dolog történik 2012 augusztus elején Karcfalván. A jégpálya létezése óta először üzemel a nyár kellős közepén. Annak ellenére, hogy majdnem két hónapja + 30 fokot fölött mutatnak a hőmérők, létezik egy hely Felcsíkon, ahol lehet fázni. Az ország jó része ebben a periódusban nyaral, falusi környezetben szénát csinálnak és aratnak, de egészen biztos hogy egyetlen falu vagy kistérség sem tudja elmondani magáról, hogy a falunapon korcsolyázni megy a lakosság.

2012. augusztus 2-től újból üzemel a Felcsíki Műjégpálya és bízunk benne, hogy az évek múltán ez már megszokott lesz, hiszen ez az az időszak, amikor a jégsporthot művelők elkezdik a nyári felkészítőt és mivel

az országban csak három helyen lehet augusztusban jégen lenni, van igény a karcfalvi pályára.

Mindjárt az elején két szövetségi programmal indult az aktivitás. Románia 17 év alatti válogatottja, valamint az utánpótlás kapus válogatott edzőtáborozott a pályán, de ugyanakkor Gyergyószentmiklós felnőtt és utánpótlás csapatai is nálunk készülnek, és a hónap közepétől már nagy valószínűséggel telt házat jegyzünk, mivel több jégkorongcsapat is jeget foglalt és van érdeklődés a műkorcsolyázók részéről is. Lassan-lassan az amatőr hokisok is ébrednek és augusztus második hetétől elkezdődnek a felcsíki gyerekek korcsolya és jégkorong edzései is.

M e g k e z d ö t t

közkorcsolyázás is, minden hétfőn szombaton és vasárnap várjuk a korcsolyázni vágyókat este 20 órától.

Szépek a jövőbeli terveink is. A 2013-ban megrendezendő Ifjúsági Olimpiára készülő U17-es romániai válogatott, amelyben 4 felcsíki jégkorongozó is helyet kapott, Karcfalván készül, mivel a környezet és a lehetőségek ideálisak a minőségi munkához.

Folyamatosan dolgozunk a jég-

8-10 kislányra is, akik a fiukkal együtt hokiznak majd a következő idényben.

A jégkorong csapatok edzésében és a korcsolyaoktatásban több edző is szerepet vállalt, majdnem minden felcsíki településről van már jelentkező, aki szívesen végezné a munkát. Hamarosan bejegyezzük a Felcsík SK sportegyesületet, amelynek égisze alatt fognak versenyezni a gyerekek és nagy valószínűséggel elindítjuk a rövid

távú gyorskorcsolya szakosztályt is, hiszen ennek a sportágnak is van múltja, sőt, ifjúsági korosztályokban több bajnoki cím is került Karcfalvára az Albert testvérek révén.

A képen az utánpótlás kapusválogatott látható

pálya fejlesztésén is, közel 5000 eurót költöttünk a hűtőrendszer korszerűsítésére, ami csökkenteni fogja az energiafogyasztásunkat, továbbá sikerült egy korszerű súlyozó termet felszerelni, amiben oroszánrészre volt Farkas Ernő vállalkozónak, aki használatba adta a tulajdonában levő súlyteremhez szükséges gépeket. Ezúton is köszönjük neki! Ugyanakkor dolgozunk egy koreográfia terem kialakításán is. Szintén erre az idényre terveztük a fennmaradt öltözők bútorozását és megpróbálunk egy megfelelő minőségű hangosító rendszert is felszerelni.

Más téren is előreléptünk, beneveztünk az U12-es valamint az U10-es nemzeti jégkorong bajnokságba és büszkék vagyunk arra a

Terveink tehát vannak, az élet beindult, és megpróbálunk minél több olyan rendezvényt és sporteseményt bevinni a pályára, ami kiszolgálja úgy a Karcfalvi mint az egész Felcsík kistérség igényeit.

A jégbérlés költsége egy órára 250 lej. A jégpálya programja és a pályáról szóló hírek a www.csikijejorog.ro honlapon követhetők, a jégbérlést pedig a hokipalya@gmail.com e-mail címen, valamint a 0756 686868-as telefonszámon lehet eszközölni.

Minden érdeklődőt nagy szeretettel várunk!

Nagy Attila

TÉNYEK ÉS ADATOK A CUKORBETEGSÉGHEZ

A cukorbetegség, amely ma már népbetegségként is meghatározható, mind a betegre, mind a családjára, valamint a társadalomra is nagy terheket ró. 1985-ben az olaszországi San Vincenzo-ban szakorvosokból álló csoport felhívja a figyelmet a cukorbetegség társadalmi jelentőségére, szervezett tudományos kezelési programot dolgoz ki a betegség késői szövődményeinek megelőzésére. Ezt a „Saint Vincent deklarátiót”, veszik át az európai államok diabetes társaságai, spontán szerveződést indított el a cukorbeteg szakellátási helyek létrehozására, egységes protokollok kidolgozására, a minél tökéletesebb ellátás érdekében. Ezért Európa szerte hasonló elvek, és módszerek alapján vizsgálják és kezelik a cukorbetegeket. Ez a csoportmunkán / családorvos, diabetológus, endokrinológus, szemész, ideggyógyász stb együttműködésén/ alapuló speciális ellátás hivatott csökkenteni, vagy megakadályozni a korai és késői szövődmények kialakulását. Minek ez a nagy hú-hó, kérdezhetnők, a válasz már az első mondatban benne van a népbetegség meghatározásában. A több mint 25 éves karcfalvi orvosi ténykedésem során,

1985-ben 18 cukorbeteg szerepelt a nyilvántartóban, ma már az előbbi érték ötszörösére nőtt. És sajnos hasonló adatok vannak a más Hargita megyei községekben, de a megyei, sőt országos adatok is riasztóak.

Az Egészségügyi Világszervezet / WHO/ adatai szerint a cukorbetegség hozzávetőlegesen 135 millió embert érint, és ez a szám 2025-re eléri a 300 milliót. Borúlátóbb jóslatok szerint a fenti időpontig minden második 60 éves ember cukorbeteg lesz.

Az emelkedés oka elsősorban az életkor meghosszabbodása, az egészségtelen életmód és étrend, valamint a fizikai aktivitás hiánya. A fejlett országokban a diabetes előfordulását 5-7 % -ra becsülik, de lehet 10% is, mivel a betegség rejtetten kezdődik.

Ezek után holtbiztosra mondható,

hogy az elmúlt időszakban nőtt a morbiditás/megbetegedés/, és ezzel arányosan nőtt a mortalitás/elhalálo-

zás/ a nem cukorbeteg népességhez képest, főleg a cukorbetegség késői szövődményeiben, veseelégtelenség, stroke, infarktus, nagyérbetegségek, perifériásérbetegségek stb. A cukorbetegek élettartama 8-10 évvel rövidebb az átlag életkornál. /folytatás a következő számban./

Dr. Waczel Attila főorvos

A DIÉTA

A diéta kímélő étrend betegek és fogyókúrázók számára.

Betegségtől függően különböző módon lehet összeállítani. A legtöbb esetben nagy jelentősége van a gyógyulásban.

Számos diéta létezik, szinte mindenki tud egy-két „biztos” módszert. A tapasztalatok szerint gyorsan jelentős súlyvesztést lehet elérni a táplálék egy-egy alkotórészének, például a szénhidrátoknak a teljes elhagyásával, miközben egy másik alkotórészt,

mondjuk a zsírt, tetszés szerinti mennyiségben fogyasztjuk. Sok tetszetős nevű diéta ezen az elven alapszik. Valóban hatásosak, de jelentős egészségkárosodást okozhatnak. Aki így akar fogyni, vizsgálta ki magát, s semmiképp se folytassa a diétát két héten túl.

Időskorban a szervezetnek mások a szükségletei, mint fiatalon. Kevesebb kalóriára van szükség, mert kevesebbet dolgozunk és kevesebbet mozgunk. Az esetleg szükséges diétát ajánlatos megbeszélni az orvossal. Nagyobb adagokat sem ajánlatos fogyasztani. Helyesebb a napi mennyiséget három főétkezésre és két kisebb étkezésre elosztani.

(Forrás: Családorvos, Sz. L.)

NEM ELÉG, HOGY FEHÉRNÉP, MÉG AZT SEM TUDJA MI AZ "EPSEMEREG"...

(folytatás az előző lapszámunkból)

A legutóbbi lapszámban leírtak után nem sok népies állatbetegség megnevezését sikerült összegyűjteni, de ha valaki még tud, elárulhatja...

“Meggusált” a juh...ez volt az a szó amiről még téves elképzelést sem sikerült alkotnom, hisz a gusa szó első hallásra a pajzsmirigy problémát juttatta eszembe...de hát milyen ideges típusú juhról lehet szó, hogy pajzsmirigy problémákkal küszködik? Különben meg a gusa nem ige, a meggusálás pedig nagyon annak hangzott, valamit elkövetett az az állat...? Nem volt itt pajzsmirigy gond vagy cselekvést kifejező szó egy sem, igaz nem tévedtek, akik kitalálták, hisz a juh nyakának szembetűnő duzzanata az embergyógyászatból ismert pajzsmirigy daganatszerű megnagyobbodására emlékeztet (golyva, gusa). Juhoknál ez az idült májmétely jellegzetes tünete: az áll alatti rész vizenyős beszűrődése.

Métélyes máj

Mi van akkor ha egy pár hetes borjúra az a panasz, hogy „ködökes”? Persze, hogy van köldöke, mint mindenkinek...akkor miért kell kezelni? Mert népiesen oly módon válik egy borjú jelzőjévé a fenti szó, hogy az ellés utáni higiénikus ellátás hiányában begyullad a köldöke, befertőződik, elgennyesedik, méretes duzzanattá alakul.

Nyáron a leggyakoribb tévhit a juhtartók körében a gangrénás (üszkös) tőgggyulladás körül kering, éspedig,

hogy “megmarta az állat tőgyét a kígyó”. Valóban nem megszokott látvány a lilából kékes-zöldebe, majd feketebe átmenő olykor a szegycsontig elődagadó tőgyfél. Mi másra gondolhat az ember, minthogy kígyóméreg volt a tettes. Pedig csak baktériumok garázdálkodnak, például Clostridium perfringens. Kígyómarásra gyanakvás azzal indokolható, hogy a tünetek nagyon hamar, mindössze egy-két óra leforgása alatt jelennek meg, aztán orvosi beavatkozással tulajdonképpen csak maga az állat menthető, a beteg tőgyfél teljesen elhal, az elpusztult szövetek pedig nem pótlódnak. Lényeg, hogy szegény juh ellenállt a viperamarásnak.

Az előző cikkben említett „megevett valamit” kifejezés mellett a második leggyakrabban használt diagnózis a népi nyelvben, hogy az állat „megcsemerelt”. Erre képes a disznó, amivel valóban megeshet, hisz zsíros ételeket is elfogyaszt, amitől ugyebár az emberrel is megeshet a fenti, felénk azonban a tyúkon kívül minden állat „megcsemerelhet”, talán még az is, ha degeszre eszi magát búzával. Legyen a baj gyomorgyulladás,

bélcsavarodás, akut májmétely, különféle betegségek kísérőjeként jelenlevő magas láz az étvágytalanság oka, az biztos, hogy „csemer”.

Dr. Antal Lilla
állatorvos

VIDÉKÜNKÖN A VADONBAN NEM TERMŐ GYÓGYNÖVÉNYEK
Érdemes őket kiskertünkben termesztani
(Macalik Ernő felvételei)

Bazsalikom

Bíbor kasvirág

Borsmenta

Citromfű

Fodormenta

Kerti zsálya

A FÜGGETLENSÉG ÖRÖME

Minden élőlény léte nagyon sok tényezőtől függ. Mi, emberek, ezt sajátos módon éljük meg, ugyanis egy jobb lét reményében rengeteg új tényezővel gazdagítjuk környezetünket. Ebből származik sebezhetőségünk. A globalizált világ irányítói a függőségi tényezők tömkelegét „ajándékozzák” nekünk, amit mi örömmel elfogadunk, abban a reményben, hogy ettől életünk jobb lesz.

Bankhitel. Régen a családok, közösségek összefogásának gyümölcseként megteremtődött a fiatal pár fészke, az élet további terének boldog, meleg bölcsője. Ma hányan válnak földönfutóvá vagy örök életre eladósodottá a bankok rafinált kelepcebe csalása révén.

Támogatás. Ki is támogat? Azok a nagyhatalmak, akik csaknem száz évvel ezelőtt elkövezték Európa közepén a legbűnösebb területcsonkítást, amivel a magyar nemzetnek máig is vérző sebeket okoztak, de az egész kontinens kárát érzi. Ma támogatást

kapnak a gazdák az Eu-tól, hogy az egyébként egészséges életterekből legelőt dózeroljanak. Közben, amerre csak megyünk ott a rengeteg felhagyott, egykoron virágzó gyümölcsös, szőlős, szántóföld. Arról ne is szóljunk, hogy Eu-s támogatással miként dózerolják a folyó partján a fákat, mindent, ami zöld, kéjes örömmel betonozzák azt, a hazudott árvízveszély ürügyén.

Szabad áruforgalom. Az alapvető, és más élelmiszerek külföldről való behozatala függővé tett a nagy bevásárlóközpontoktól. Szomorú hallani vidéken élők kijelentését: „én nem kínlódom zöldségtermesztéssel, tyúkok tartásával, amikor a szupermarketben mindent olcsón megkapok”.

Tisztelt Olvasók! Miért is van ez így? Mert engedünk a sátán csábításának, hagyjuk, hogy kétes értékű csillogó áruk elbűvöljenek (ha valakit bánt a sátán emlegése, helyettesítse be a multik, globalizált,

háttérhatalom szavakkal).

Jelen írás címében a függetlenség örömet ígerte. De eddig csak függőségről szólt. Hát hol a függetlenség? Azt mi magunk kell hogy megteremtjük. Nekünk, vidéken lakóknak erre óriási lehetőségünk van. Ott kell kezdeni, hogy függetlenítsük magunkat elsősorban az egyre tartalmatlanabb, izléstelenebb, erkölcsöt romboló TV adásoktól. Azt sem túl érdemes már nézni, hogy mi is lesz a referendum eredménye, mert annak botrányos kimenetele előre látható volt. Ha főleg az írott médiából tájékozódunk láthatjuk, hogy csak saját erőnkre támaszkodhatunk. Hát akkor acélozzuk meg izmainkat, táplálkozunk egészségesen, tartsuk nyitva szemünket, figyeljünk egymásra, erősítsük kis közösségeinket, mert segítség csak innen jöhet, és természetesen Odafentről.

Macalik Ernő

FELEJTHETETLEN ÉLMÉNY

(Vélemények a kiránduláson készült útinaplókból)

Július 20-án reggel korán indultunk Karcfalváról. Nagygalambfalva határában reggeliztünk, majd Segesváron megnéztük a legszebb templomokat - Márton Tamás V.o.

Nekem a templomok közül a Hegyi templom tetszett, mert különleges volt. Eredetileg katolikus templom volt. Jelenleg szász evangélikus templom, de istentiszteleteket már nem tartanak benne. A templom belső falain sok freskó található. – Tamás Emília IX.o.

A templom neve azért Hegyi templom, mert egy 499 m magas hegyen van. Nekem a két repedt harang tetszett benne. – Vizi Krisztina III. o.

A templomban temetkezési helyeket is feltártak, ide temetkeztek a különböző céhek tagjai: polgármesterek, cipészek, szűcsök. Szárnyas oltár is volt benne, amit hétköznap becsuktak, vasárnap kinyitottak. A templomban láthattuk a 4 evangélista szobrát is. – Sinkler Gyula V. o.

Segesváron volt egy torony, amelynek óráján mozognak a bábuk. Pontosan 11-kor megszámloltuk hányat üt. Aztán sok lépcsőn felmentünk a nagyhegyi templomhoz. Ott a Szentháromságot úgy festették meg, hogy középen az Atya, mellette a Fiú és a Szentlélek, aki női alakkal volt ábrázolva, ami nagyon ritkaságnak számít. A második állomás Berethalom volt. Itt román idegenvezető fogadott, de anya lefordította, hogy

mit mondott. A falu szász lakosainak száma 80 - 100 között van. A vártemplom egyik bástyájába zárták be azokat a házasságokat, akik el akartak válni. A szobában csak egy szék, egy ágy, egy tányér, egy kanál és

egy asztal volt. Két hétig ott tartották őket. Így 300 évente csak 1 házaspár vált el. – Kelemen Réka III. o.

A következő állomás Gyulafehérvár volt, ott megnéztük a várat. – Bőjte Szidónia V.o.

Meglátogattuk a gyulafehérvári püspöki palotát, a Székesegyházat. Felkerestük Márton Áron és Mártonffy György sírhegyét is, ahol közösen imádkoztunk. - Ferencz Henrietta X.o.

A papbácsi is Gyulafehérváron tanult, ezért ő mutatta be nekünk a templomot. Ennek a templomnak is gótikus stílusa volt. A teológiát is megnéztük. – Vizi Bálint IV. o.

Megnéztük a gyulafehérvári régi kánortiskolát, ami ma gróf Majláth Gusztáv

Károly nevét viseli. Itt bemehettünk a tantermekbe, tornaterembe és még kaláccsal is megkínáltak minket. – Gidró Hajnalka VII.o.

Marosszentimre és Balázsfalva érintésével Maroskeresztúrra érkeztünk, ott közösen finom gulyást főztünk. – Albert Anna IV.o.

Szombaton Marosvásárhelyen felkerestük a strandot és az állatkertet, majd Parajdon és Korondon átutazva hazafele igyekeztünk. – Kedves Balázs IV. o.

Számomra ez a kirándulás szép élményt nyújtott. A Hegyi templomban két megrepedt harang tetszett, de nagyon tetszett Segesváron a kiépített iskolalépcső is. Jó volt az esti vacsoraprogram. A legszebb élményt a strand nyújtotta. Az állatkert számomra ismerős volt, de mégis élveztem az állatokat. Ez a kirándulás felejthetetlen élményt nyújtott. – Ágoston Petra II.o.

Szerencsésen hazaértünk, és nagyon tartalmas két napot tudhatunk magunkénak. Köszönjük szépen a pap bácsinak, harangozó néninek és Zsóka tanárnőnek, hogy nem sajnálták az időt és részesítettek minket ebben a szép élményben. – Albert Anna IV. o.

Összeállította: Kelemen Erzsébet.

*Az ideai hittanos kirándulás a helyi plébánia és Hargita Megye Tanácsának anyagi támogatásával jöhetett létre.

TÖBB MINT BIZONYOS, HOGY MEGTÖRTÉNT...

A boldogabb jövő felé

1950-ben az akkori Csík rajonban is felavatták ünnepélyesen az első kollektív gazdaságokat. Az elsőt egy júniusi vasárnapon Verebesen, a következőt egy hét múlva Karcfalván, hogy Felcsík se maradjon le a nagy versenyben.

A következő hónapokban a szomszédos falvakban kíváncsian és aggodalommal figyelték az új gazdaságban zajló életet.

Az egyik nap egy tusnádi asszony a délelőtti vonattal Szeredába utazott, és Verebesen az ő vagonjába szállt fel egy idősebb asszony, a tusnádinak régi jó ismerőse. Örömmel üdvözölték egymást, s a beszélgetés hamar az új gazdaságra terelődött.

- Hogy látod, milyen lesz az élet a kollektívában? – kérdezte a tusnádi.

- Hát... hanemegyebe ettől tovafele többet döngöljük a szemünköt, mint a szájunkot – volt a válasz.

Vizes lepedő és könnyek

Az 1950-es években folytatódott különböző módszerekkel a kollektív gazdaságok szervezése egészen 1962-ig, amikor befejeződött „a mezőgazdaság szocialista átalakítása” az egész országban.

Voltak évek, amikor durva erőszakkal folyt a meggyőzés.

Egy jenőfalvi gazdának először elvették az iparendélyét, azután a földjével is be akarták kényszeríteni a közösbe.

A meggyőzést először a faluban folytatták, de nem sok eredménnyel. Ezért Szeredába vitték, ott két hétig kemény módszerekkel próbálták meggyőzni, de ez sem használt. Hazaengedték, hogy még gondolkodjon. Otthon a felesége sírva várta, és könyörgött, hogy írja alá a belépési nyilatkozatot, mert ez így már nem mehet tovább. Erre a férj nagyon dühös lett, és azt mondta:

- Szeredába két hétig minden nap vertek kemény férfiak, éjjel pedig hideg vizes lepedőbe csavartak, hogy másnapra a vérnyomok halványuljanak, de nem írtam alá. S te azt hiszed, hogy a siránkodásodra aláírom?

Később se állt be a kollektívba, a jó földjeit elvették, helyette gyenge földeket kapott, s azokon gazdálkodott...

Vasárnapi látogatás

Teltek az évek, a hatalom módszert változtatott, és már nem kényszerrel, nyílt fenyegetéssel próbáltak hatni a gazdákra, hogy lépjenek a bőség és a boldogság útjára, hanem szép, türelmes, tartós ráhatással. Így került sorra egy karcfalvi gazda, aki nemcsak földműveléssel foglalkozott, hanem méhészkedett is, mégpedig sikerrel.

Egy vasárnap reggel öttagú brigád látogatta meg András bácsit. Volt köztük aktivista, rajoni tisztviselő és tanár is. András bácsi kedvesen fogadta a váratlan vendégeket, és betessékelte őket a „tiszta házba.” De mielőtt a vendégek előadhatták volna jövetelük célját – amit a gazda úgyis tudott –, a következőket mondta:

- Kérem az elnézést, de most ki kell menjek az istállóba, mert ugye meg kell etessem az állatokat, s a ganyét is ki kell vessem.

- Menjen csak nyugodtan, van időnk, megvárjuk – mondta a vezér, az aktivista.

Telt az idő, de végül megjött a gazda. Kezdődött volna a meggyőzés, de András bácsi megint félbeszakította:

- Előbb várják meg, hogy frustokoljak, mert nagyon megehültem.

- Egyen csak nyugodtan, mi megvárjuk.

Elég sokáig tartott a reggelizés, de egyszer csak vége lett. Ám a gazda akkor sem ért rá arra, hogy a vendégeit hallgassa.

- Mivel ilyen sok úri elvtárs látogatott meg, megborotváltakozok, felöltözök ünneplőbe, és utána visszajövök.

- Csak nyugodtan...

Hosszú idő után újra előkerült a házigazda, megállt a tiszta házban ünneplő ruhában, fején kalappal:

- Ugye hallják a második harangszót, há sietek, mert ha nem, elkések a nagymiséről. Isten áldja meg magukat.

A nagy utazás

A második világháború vége felé egy csíkszentgyörgyi fiatal katona amerikai fogságba esett. Miután szabadult, nem jött haza, Németországban maradt, és ott próbált új életet kezdeni. Hamar megtanult németül, szorgalmasan, keményen dolgozott, és tíz év után sikeres vállalkozó lett. A hetvenes években már haza is látogatott. A

daságban dolgozott, aki akkor már meggyőzött, de az öreg halálra várta, mert ugye, a teherállatokat kell

Végül aztán a teherállatokat kell

átvitel után engedni megvett Bukaresttől és intézkedik Bukarestben is apjának felülni a repülőre. A megegyezés szerint Frankfurtban a fiának egy magyar alkalmazottja kellett várja, hogy elvigye hozzá. Úgy volt megbeszélve, hogy ha egy kicsit késne az úr, Károly bácsi majd a váróteremben vár, amíg megérkezik a megbízott.

Az öreg székelyt a repülőtéren nem várta senki. Bement a váróterembe, leült a zöld katonaládájára, amire fel volt írva, hogy Csiszér Károly, contingentul 1922. Valószínű, hogy feltűnő jelenség volt: tél lévén, rövid zekében, fehér székelyharisnyában, csizmában volt, a fején bárányszőr kucsma. Már reggel megérkezett, ült türelmesen, de még késő délután sem jött érte senki. Csak ült nyugodtan a kufferen. Volt ott rengeteg kényelmes ülőalkalmatosság, de neki biztosabb volt a ládán ülni.

Végre estefelé megérkezett a fiatalember, akit a fia megbízott. Azért késett, mert az autópályán baleset történt, le volt tiltva a közlekedés. Eleget félt közben, hogy ha az öreg elköborol valamerre, s ő nem találja meg, kirúgja a főnök stb. De már messziről meglátja a bácsit jellegzetes öltözékében, odarohan, megszólítja:

- Ugye maga Csiszér Károly bácsi Csíkszentgyörgyről?

Az öreg nyugodtan felnéz, a mutatójával felfelé tolja a kucsmaját, és azt mondja:

- Attól függ, hogy az úr melyiket keresi, mert Csíkszentgyörgyön három van!

kollektív gazdászó édesapját egyedül, özve-Németországba, lani sem akart nyáron a gazdálkodni, télen net és a kisebb gondozni.

néhány évi bizdett az öreg. A a repülőjegyet Frankfurtig,

dett, hogy segítsenek az

Közreadta: Bara Béla

*TENGERÉSZ A HARGITÁN

„A humor az emberi szellem győzelme az ostobaságok felett.”

Csíkszeredában az Óceán üzlet mögül régi ismerősöm, Vízi Elemér közeledik tengerészléptekkel. Sokan tudják róla, hogy valamikor a gyalogtengerészek kötélkében szolgált, védte a hazát, vagy valami hasonlót... Vízi mindig szerette hangsúlyozni, hogy a tenger teszi tulajdonképpen próbára az embert, illetve kétfajta ember létezik: 1. Az erős, aki átússza. 2. A gyenge, aki lubickol a szélében... Vízi Elemérnek a tengeréről, a hajózásról még számos bölcs mondása elhangzott időnként, mielőtt tengerészléptekkel elhagyta volna a kocsmát. Egy megjegyzése sokakat elgondolkodtatott az utóbbi években:

- Amikor süllyed a hajó, felesleges festeni a korlátot!

Vízi Elemérnek e tájak és a tenger viszonyáról különös elméletei voltak. Véleménye szerint ezek a hargitai tájak igenis a tengerek vonzásában élnek, ugyanakkor távoli tengerek régóta már ezeknek a tájaknak a bűvöletében hullámoznak. Tulajdonképpen elmondhatjuk, hogy láthatatlan ugyan, de tengerész áll a Hargitán, és a bércre visszasháll minduntalan a sirálymadár. Tulajdonképpen a szülőföld iránti viszonyunkat a tengermély szeretet és ragaszkodás jellemzi, amire nyomós érveket találhatunk a székely népköltészetben.

Vízi Elemér mély lélegzetet vett, mint egy bűvár alámerülés előtt, és kifejtette az alábbi gondolatait:

- Közismert, ugye, a Maros és Olt székely legenda, a két lány története. Jól ismerjük a forrásvidékeket. A két lány a Fekete-tengernél száműzetésben lévő édesapjukat szeretné meglátogatni, csak hogy különböző temperamentumokkal rendelkeznek, ezért két irányba indulnak el. (...) Végül is a két

folyó, bár külön utakon, apjuk keblére borul, aki ott üldögélt a mólón, mint egykor Ovidius, a száműzött római költő. Summa summárum, a történet azt jelképezi, hogy a szé-

kelységnek már régóta tengermély vágyakozása elnyerni a kijáratot a Fekete-tengerre!

Vízi Elemér újabb mély lélegzetet vett, majd folytatta:

- A legenda felől azt hiszem, a levezetés eléggé meggyőző.

Ha viszont arra gondolunk, hogy elődeink szívesen mentek le deszkával hajókat terhelni, berakódni – szintén jól érvelünk. Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy e tájak embere az ötvenes években ugyancsak derekasan kivette részét a Duna-csatorna építésében, hogy a tenger közelebb kerülhessen a szívünkhöz. Gazdaemberek, papok életüket sem kímélve, éjt nappá téve lapátoltak, csákányoltak, hogy –jelképesen szólva– a Maros és az Olt mielőbb az édesapjuk nyakába szökhessen!

A székelység tenger iránti nosztalgiáját - folytatta Vízi

Elemér- az elmúlt években fokozta az is, hogy híre ment: Vízre bocsátották a Transilvania elnevezésű hajót! Aztán kifutott a Hargita elnevezésű cirkáló is egy emlékezetes pillanatban...(...)

Vízi Elemér szünetet tartott, majd így folytatta:

- Eljön az idő, kérem, amikor a Hargita elnevezésű cirkáló a Hargita Gyöngye borvizet viszi, hírnevünkkel együtt, a nagyvilágba! Hanem elképzelhető, hogy a NATO támogatásával megteremtjük a székely haditengerészetet, amely a Kígyók szigete körül gondoskodik majd a térség stabilitásáról.

A Fekete-tenger iránt fokozódott az érdeklődés, nem vitás. Ideje lenne erősíteni, kiépíteni a testvérkapcsolatokat a lipovánokkal, a tatárokkal és a törökökkel, akik minket nagyon szeretnek és tisztelnek!

Vízi Elemér tengerészléptekkel a posta felé vette az irányt, hogy feltegye a táviratot, amelyben az alábbi gondolatokat juttatta kifejezésre:

Tengermély tisztelem, Tengernagy Úr, abból az alkalomból, hogy megválasztottuk Románia elnökének! Bízunk abban, hogy vitorlás gondolatainak, szabad elveinek köszönhetően a székelység megtalálhatja a kijáratot a Fekete-tengerre! Reméljük, hogy az Ön támogatásával végre rátérhetünk a spenóttermesztésre, amellyel fellendíthetjük a hegyvidéki gazdálkodást! Éljen Popey, a tengerész!

**Ferencz Imre
Történelmi Lóárverés
Státus kiadó 2005*

KÉT HÉT CSÍKBAN ROMÁN SZEMMEL

Az a két hét, amit Csíkkarcfalván és Csíkdánfalván töltöttem váratlan módon gazdagították az életemet. A célom az volt, hogy számítógép kezelést tanítsak a tanfolyamra jelentkezőknek, de úgy gondolom, hogy igazából én gazdagodtam. Az ott töltött idő vakációnak tűnt, mert az emberek és a helyek sajátos szellemmel rendelkeznek, ezért egy más világban találtam magam.

Ott „a falun” megnevezésnek merőben más az értelme. Karcfalván csodálkozva szálltam ki az autóból egy olyan központban, ahol bank, iskola, templom, vendéglő és minden egyéb megtalálható, ami egy aktív közösség működéséhez szükséges. Minden tiszta és frissen meszelt. Dánfalván egy olyan líceumot találtam, amely külsőségeiben, történelmében és az oktatás színvonalát tekintve is felveheti a versenyt bármely elismert megyeközpontban lévő líceummal, esetleg felül is múlja azokat.

Még mindig felejthetetlen élmény számomra felidézni a karcfalvi jégpályán eltöltött percek, egyik legszebb pálya, ahol eddig megfordultam.

Az is nyilvánvalóvá vált számomra, hogy az itteni emberek nagyon szervezettek, szorgalmasok és talpraesettek és ezt az is bizonyítja, hogy mindent meg lehet találni egy olyan helyen, ahol csak néhány száz család él és nem tízezrek, mint a nagyvárosokban.

Az első dolog, amit értékeltem az emberek jó gazdák, vállalkozó szelleműek, ezt bizonyítja a rendes házak és a község melletti területek állapota is.

Meglepődtem, hogy itt mindenki sportol. Úgy tűnik mintha a lábukon korcsolyával jöttek volna a világra a gyerekek, mindenkinek van hokibotja és biciklije, a többség még sízni is tud.

Amikor elkezdődött a tanfolyam újra felfedeztem a komolyságot és a tanulni akarás vágyát. Ez egy számítógép kezelői tanfolyam volt és annak ellenére, hogy a résztvevők egy része nem dolgozott még soha számítógépen, az

együtt töltött hét végén már képesek voltak sikeresen használni azt. Még most is tartjuk e-mailen és a társasági oldalakon a kapcsolatot, amely figyelemre méltó. A nyelvi akadályokon könnyebben átléptem, mint azt otthon elképzeltem. Mindenki beszélt amennyit tudott a másik nyelven: én a négy magyar szóval, amit akkor tanultam, ők a sokkal, amit románul tudtak. Azt is észrevettem, hogy tétovázna beszélni román nyelven, amely csak a szerénységüknek tudható be, ugyanis azt hiszik, hogy hibáznak vagy nem értjük meg. Igazából a legtöbben nagyon jól boldogulnak úgy szakmai, mint személyes dolgokról tudunk beszélni.

A székelyek körében töltött tíz nap alatt elég sok köznyelvi szót megtanultam és szinte minden számítógépes programhoz kapcsolódó kifejezést is elsajátítottam. Még most is dicsekszem a Csíkban tanultakkal Bukarestben.

Nem előítéletekkel jöttem Hargita megyébe, hanem kíváncsisággal. Igazából jó néhány évet vártam arra, hogy az úgymond Románia „magyar problémáját” közelről megismerjem. Én egy homogén kultúrájú Pitești-en nőttem fel, amely mint olyan nagyon aktív és agresszív volt ebből a szempontból, de gyermekfejjel már észrevettem, hogy nem volt valóságalapja annak, amit mondtak. Tudtam, hogy amit állítottak csak befolyásoló kitaláció, vagy néhány különködő kijelentései voltak, akiknek nem volt egyéb mesélőnivalójuk. A helyi televízióból vagy a tömbház hátánál hallottam, hogy: „ha egy kenyere románul kérsz Hargita megyében... nem fogod megkapni!” Szerencsére ezek a románok eltűntek vagy elhallgattak a 90-es évektől egészen napjainkig, de kíváncsiságom megmaradt.

És amit ezen a télen találtam Hargita megyében minden várakozásom felülmúlta, a szó legszorosabb értelemben. Szívélyes kiszolgálással megkaptam nemcsak a legjobb kenyeret, természetesen románul kérve, hanem talán a legfinomabb ételt is, mely vetekedhet

a Balkán legjobb ételével. Örülök annak, hogy a székelyek megtartják nyelvüket, kultúrájukat és hogy léteznek. Én is megpróbáltam beleolvadni ebbe a világba, amennyire csak tudtam azon kevés idő alatt, amit velük együtt töltöttem. Legfőbb vágyam, hogy újra visszatérjek, ismét átéljem azokat a tapasztalatokat és új dolgokat is megtanulhassak.

Beismerem, szerettem volna megtudni a dolgok fordítottját is, vajon mi a véleményük a székelyeknek a románokról és lehet, hogy idegesítően tolakodó voltam, amikor megkérdeztem, hogy mit gondolnak ők saját helyzetükről Romániában. Az emberek csodálkozva néztek rám, meglepődtek azon, hogy olyat kérdezek, amit ők nem problémaként fognak fel. Annak ellenére, hogy több tíz emberrel beszélgettem, nem talákoztam szélsőséges véleményekkel. A többség véleménye az volt, hogy „Nem számít, hogy milyen nemzetiségű vagy, jó gazda kell legyél, és minden jól alakul, ha dolgozol és jóérzésű vagy.

És ha az országnak jól megy, nekünk is jól fog menni. Mindannyiunknak dolgoznunk kell és nem problémákat kitalálni.”

Teljes mértékben igazuk van, a Hargita megyében töltött két hét után meggyőződtem, arról hogy sokkal több közös dolog van bennünk, mint különbség, és ezek a különbségek teszik szebbé, érdekesebbé az életünket. Egy kiváltság, hogy együtt élhetünk. Minden jót kívánok!

*Cristian Dinu**

*Cristian Dinu a IRT (Institutul Român de Training) munkatársa, aki a tél folyamán számítógépkezelői tanfolyamot tartott munkanélküliek, nyugdíjasok részére Dánfalván ill. Karcfalván a CADI – által szervezett képzésen. Levélben kerestük meg kérdéseinkkel, melyekre a fentiekkel válaszolt. Az eredeti szöveget Bíró Katalin fordította át magyar nyelvre.

K.E.

KORTÁRSTALÁKOZÓK 2012-BEN

40 évesek:

Albert Antal Emma, Antal Gyula, Antal Károly, Antal Levente, Antal Zsuzsánna, Ágoston Antal, Ágoston Dénes, Balázs Korodi Csilla, Bara Ildikó, Bârsan Gheorghe, Bartalis Ernő, Bartalis Éva, Bartalis Gidró Ilona, Biró Csaba +, Biró György István, Biró Judit, Biró László, Biró Simon Zoltán +, Bogács Márton Klára, Both Adolf, Dakó Deák Katalin, Eröss Angella, Farkas Császár Edit, Farkas Márton Zsófia, Farkas Szopos Edit, Farkas Zsolt, Ferencz Csaba, Ferencz Zoltán, Gegő Attila, Gidró Levente (Öcsi), Gidró Lóránd, Gidró Oláh Piroska, Gidró Sándor, Gidró Tibor, Gidró Tibor, Gyenge Anna, Gyenge Aranka, Gyenge Attila, Gyenge Attila, János Edit Magdolna, Jéré Elemér, Jéré Gyöngyi, Jéré Ildikó, Jéré Irén, Kacsó Mária, Kálmán Balázs Éva, Karda Attila, Karda Károly, Kedves Guzrány Aranka, Kedves Incze Levente, Koncz Éva, Kopacz Gyula, Kosza Császár Mária, Kovács Éva, Lackó Károly Ervin, Leveles László, Macalik Arnold, Mákszem Ilona, Márkos Csilla, Márton Mária, Mátyás Noémi, Miklós László Zelma, Páll László, Péter Szabolcs, Prezsmer Juliánna, Simon Aranka, Szabó Ambrus Zita, Szopos Piroska, Tamás János, Tamás Katalin, Tankó Karda Juliánna, Tankó Szentes Irén, Veress Aranka, Vízi Bocz Veronika, Vízi Edit, Vízi László, Vízi Vilmos, Zágoni Elemér, Zágoni Jenő

50 évesek:

Antal Emil, Antal Ibolya, Antal Margit, Bálint Árpád, Bálint Benjámin, Barabás Erzsébet, Biró Árpád, Both Csaba, Böre Ilona, Csatlós Gizella, Ferencz Károly, Gegő Emma, Gidró Csilla, Gidró Piroska, Gidró Tibor, Gyenge Dénes, Kálmán Anna, Kálmán Éva, Karda Béla, Karda Melánia, Kosza István, Kovács Éva, Kovács Gizella, Kristály József, László Vilmos, Márton László, Nagy Csilla, Péter Irma, Péter József, Simon Péter, Sugár Katalin, Szekeres Enikő, Vízi Ferenc, Lukács Ilona.

BALLAGTAK A NYOLCADIKOSOK

2012-ben két nyolcadik osztály ballagott:

VIII. A. osztály:

Balázs Dániel, Bartalis Réka, Both Bernadett, Gábor Andrea, Gegő Roland, Gidró Noémi, Kelemen Tamás, Márton Edina, Márton Katinka, Sinka Szidónia-Erika, Süket Zoltán, Szekeres Artúr, Szekeres Szilveszter, Szentes Levente, Szilvási Nándor, Szopos Ottó.

VIII. B. osztály:

Albert Hajnal, Biró Beáta, Biró István, Biró István, Bocskor Elemér, Bőjte Szabolcs, Jéré Anett, Karda Zoltán, Magyar Apolka, Simon Orsolya, Szabó Júlia, Szekeres Renáta, Szócs Zoltán, Vízi Hunor

NYELVI HUMOR

Össze ne téveszd!

A borztanyát a torz banyával.
A csárda zaját a zárda csajával.
A száradt füzet a fáradt szűzzel.

A fartót a tar fővel.

A harcra máját a Marcsa hájával.

A boka táját a toka bájával.

Nem mindegy, hogy...

- mögöttem vagy nem öttem mög.

- mire fekszel: nedves kőre, vagy kedves nőre.

- véres párbaj, vagy páros vérbaj.

- köhögve röpülsz, vagy röhögve köpülsz.

- egyöntetű, vagy ön egy tetű.

Ki hogyan hal meg?

A kertész a paradicsomba jut.

A hajóskapitány révbe ér.

A suszter feldobja a bakancsát.

A házmester beadja a kulcsot.

Az aratót lekasálja a halál.

(Forrás: Történelmi magazin, 2012.2. szám)

OLIMPIAI REJTVÉNY

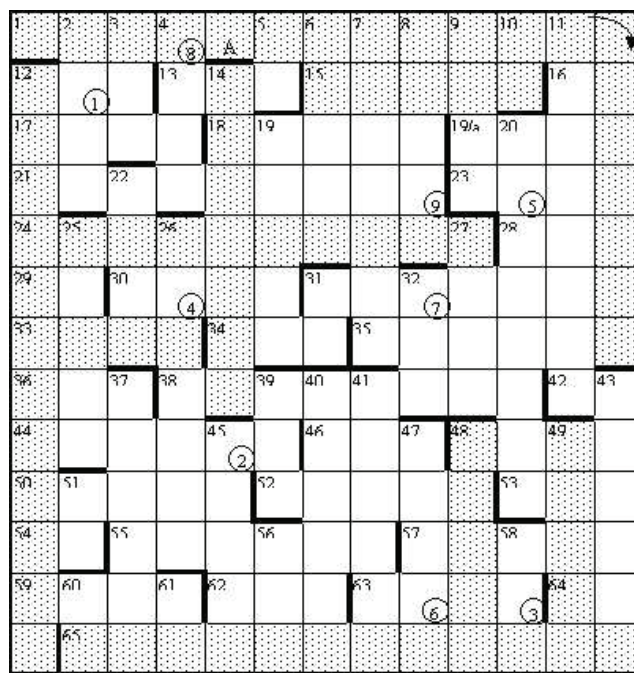
Az 1968. évi mexikói olimpián, összesítésben Magyarország a dicsőséges negyedik helyezést érte el, amelynél jobbat csak az 1956. évi helsinki olimpián ért el a magyar csapat, ahol harmadik lett. Ebben a rejtvényben a kedves Olvasó kilenc aranyérmes sportolót illetve csapatot talál. Helyszűke miatt sajnós, kimaradt Zsivóczy Gyula, a kalapácsvetés aranyérmes bajnoka.

Kérdés: A helyezéseket is figyelembe véve, mi volt az első három helyezett csapat sorrendje? Kellemes időtöltést kívánunk!

Vízszintes: 1. Legjobban nekik szurkoltunk, és megímélték az 1952-es és az 1964-es diadalt, az aranyat (a nyíl irányában folytatva). 12. Horony. 13. Eisenhower beceneve volt. 15. Az 1000 m-es kenu-egyes aranyosa (Tibor). 16. Határrag. 17. Ez is szépen csillog, akár ezüst, akár bronz. 18. Haszonelvűség, de „TÁS” nélkül. 19. Nézetkülönbség. 21. Napóleon verte szét ezek seregét. 23. Régi szó, nitrogént jelöl. 24.

Párbajtőrözés más szóval. Ők is aranyérmes szereztek. 28. Pofon közepe! 29. Török autójel. 30. Motorolaj márka. 31. Nobel találmánya. 33. Az 1000 m-es kajak egyes olimpiai bajnoka (Mihály). 34. Nem mozog. 35. Kilenc hangszerre írt zenemű. 36. Magyar filmcím (Szabó Pál). 38. Háromhatalmi szövetség tagja. 42. Nagy amerikai hírügynökség, röviden. 44. Régiés napszak. 46. Rámol. 48. Hún vezér, Arany-hős. 50. Nyugat-afrikai állam. 52. Mészáros szerszáma. 53. Énekegyüttes. 54. Még mozog. 55. Tekében sikeres. 57. Portugál szigetcsoport. 59. Tábláról másol. 62. Sugárhajtású repülőgép. 63. Római király az Ókorban (első neve). 64. Borókapálinka, de nincs közepe. 65. Helsinki és Róma után harmadszor szereztek aranyérmes.

Függőleges: 2. Orvosilag a roham előzerte. 3. Pesti sportklub, rövid. 4. Amerikai pénzérme. 5. Fényképet javít. 6. Százezer lakosú város az USA-ban (C=K). 7. Napóleon futára volt. 8.

A kérdésre adandó választ megtalálja, ha a hálózatban szereplő bekarikázott kis számoknak megfelelő betűket össze olvassa.

1	2	3	4	5	6	7	8	9			
I.				II.				III.			

Fiú becenev. 9. Brazil focista volt. 10. Fordított számárhang. 11. Sziklás, köves talajt kedvelő növény. 12. A női gerelyvetésben lett első. 14. A párbajtőrvívás olimpiai bajnoka (Gyöző). 19. Birkózó győz. 20. Egyenlő molekulaszámú vegyületek. 22. Mézgyártó rovarok kertje, a H-ja le van nyelve. 25. Tanítóképzős diák. 26. Román havasi tejgazdaság épülete. 27. Anti megszedült, és a nevét összekeverte! 31. Deci. 32. Rövid hónap! 37. Foszfortartalmú színes ásvány. 39. Helyben. 40. Igája alatt tartotta. 41. Fáról hullott gyümölcsből nőtt facsemete. 43. Szombathelyi patak. 45. Többször kaszált fűből széna. 47. Csehország miniszterelnöke. 48. A kötöttfogás nehézsúlyú bajnoka, immár másodszor (István). 49. Ugyancsak aranyat nyert a kötöttfogás légsúlyú csoportjában (János). 51. Hekto. 56. Ős, de táviratban. 58. Zavaros apó!. 60. Jenő egynemű betűi. 61. Cégrövidítés.

(Forrás: www.karcsiba.hu)

A lapszám
megjelenését
támogatta Karcfalva
Község Helyi Tanácsa

SZÉKASZÓ

Szerkesztők:
Szócs László
Németh Szilveszter
Számítógépes tördelés: Szócs László
A nyomdai munkálatok az Alutus Rt.
nyomdában készültek